

Koncernkontoret, Samhällsanalysenheten

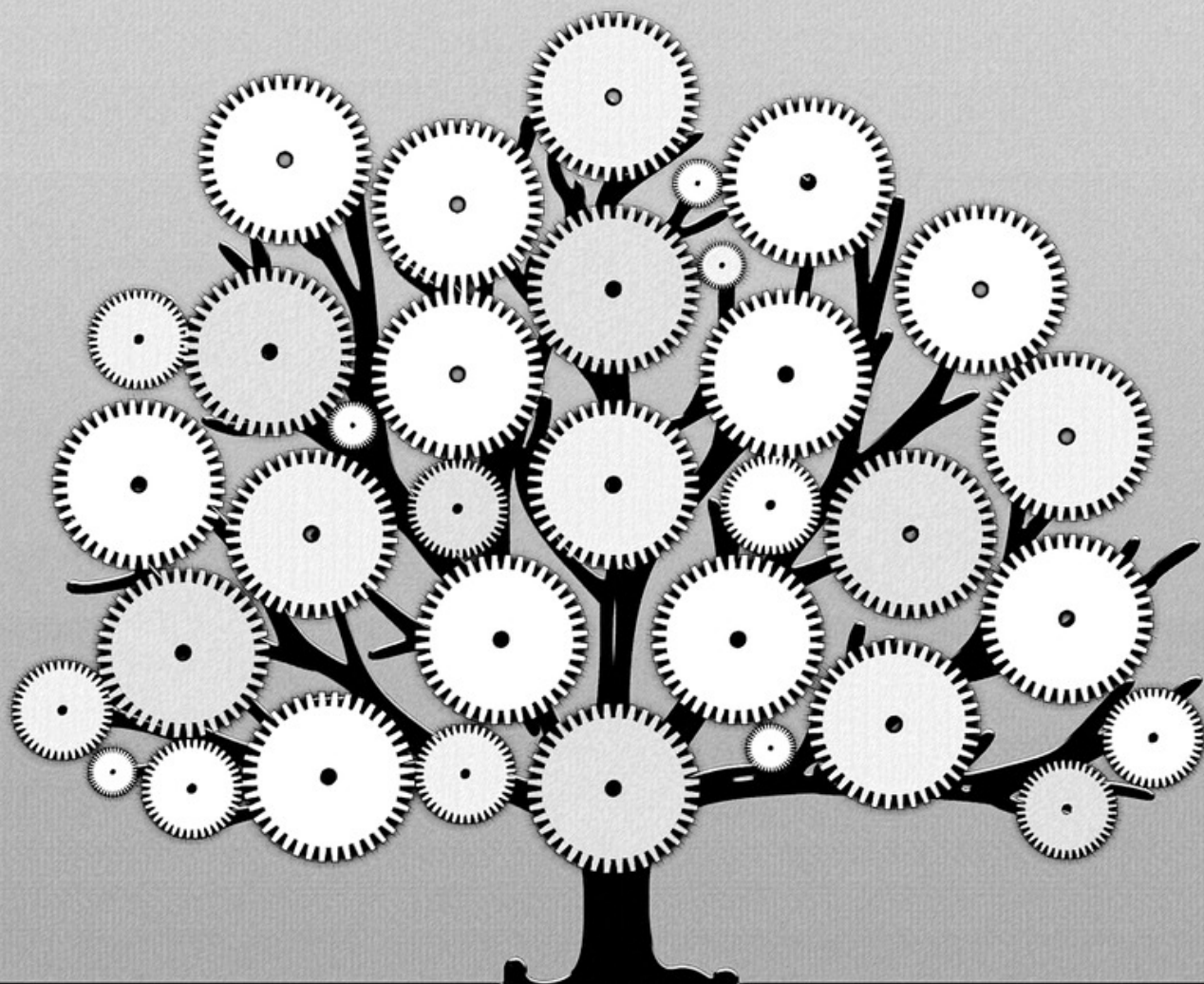
Joakim Boström Elias

2020-06-11

VGR Analys 2020:40

Regionala specialiseringar och tillväxtmotorer

- ett underlag för strategi om smart specialisering i Västra Götaland

Innehåll

Inledning.....	3
1. Karaktärsdrag i Västra Götalands regionala ekonomi.....	4
1.1 Vilka branscher är specialiserade i det regionala näringslivet?	6
1.2 Vilka branscher är särskilt viktiga för den regionala ekonomin?.....	7
1.3 Vilka branscher i det regionala näringslivet är särskilt konkurrenskraftiga?	9
1.4 Vilka branscher investerar för fortsatt konkurrenskraft och produktivitetstillväxt?	10
1.5 Vilka branscher i det regionala näringslivet består av ovanligt många företag och arbetsställen?	12
2. Regionala strukturförändringar och tillväxttakter	14
2.1 Komparativa fördelar i Västra Götaland och dess delregioner	17
3. Regionala specialiseringar inom industri och tjänstesektor – en sammanvägd bedömning	20
Appendix 1	22
Appendix 2	28
Appendix 3	30

Bilden på rapportens framsida är tänkt att symbolisera regionala näringsgrenar som sammantaget formar den befintliga näringslivsstrukturen. En möjlig tankefigur är att analys och kunskap om särskilt starka näringsgrenar både ger information om befintlig struktur, men också om förutsättningarna för möjlig diversifiering mot nya branschförgreningar. Bilden ligger fritt att använda på nätet, "labeled for reuse".

Inledning

Denna rapport beskriver regionalekonomisk specialisering i Västra Götaland. Materialet bygger till stor del på statistiska underlag som beskriver sysselsättning, förädlingsvärden, investeringar och företagsstruktur i Västra Götaland. Rapporten är tänkt att användas som ett planerings- och diskussionsunderlag i Västra Götalandsregionens framttagande av en strategi för smart specialisering, och som allmänt kunskapsunderlag i det regionala tillväxtuppdraget.

Rapporten är skriven av Joakim Boström Elias vid enheten för Samhällsanalys, Västra Götalandsregionen.

Karin Althoff

Enhetschef Samhällsanalys

1. Karaktärsdrag i Västra Götalands regionala ekonomi

Näringslivet i svenska regioner kan se väldigt olika ut beroende på vilken del av landet som studeras. Detta beror naturligtvis delvis på skillnader i geografiskt läge, tillgång till råvaror och befolkningens kompetens- och utbildningsprofiler. Exempelvis gör det geografiska läget att hamnverksamheten utgör en större del av ekonomin i Göteborg än i Borås, liksom tillgången på råvaror gör att skogsnäringen är viktigare i Dalsland än på Skaraslätten. Men olika geografiers näringslivsprofiler präglas även av traditionella näringars diversifiering mot nya och relaterade verksamheter. I den regionala strukturuomvandlingen tenderar de nya verksamheter som uppstår att vara starkt kopplade till historiskt väletablerade verksamheter. Denna ”stigbundenhet” gör att många regioner över tid kännetecknas av en viss typ av produktion, och att sådana specialiseringar samtidigt indikerar framtida utvecklingsmöjligheter. Därför är det intressant att både identifiera vilka branscher som är stora i absolut mening, men också vilka regionala karaktärsdrag som skiljer dem från övriga landet. Den regionala utmaningen ligger just i att bibehålla existerande specialiseringar, parallellt med att utveckla nya som bygger vidare på existerande resurser. Förnyelsen av näringslivet kommer nämligen med stor sannolikhet att baseras på de branscher inom vilka regionerna över tid byggt upp både kompetenser och strukturkapital. I den här rapporten studeras existerande specialiseringar genom att identifiera de delar av Västra Götalands näringsliv som uppvisar relativt stora resursansamlingar. Specialiseringarna beskrivs med hjälp av fem olika mått där regionens näringsliv jämförs med riket i övrigt:

- Koncentration av sysselsättning
- Produktion av förädlingsvärden
- Arbetsproduktivitet
- Investeringar i produktionsfaktorer ”maskiner och anläggningar”
- Mängden arbetsställen

Branschspecialisering uppmätt som koncentration av sysselsättning definieras genom att andelen sysselsatta i en av regionens branscher divideras med andelen sysselsatta i branschen i riket. En kvot större än 1 indikerar att närvaron av en viss bransch är högre i regionen än i riket. Jämförelser med riket ger en bra överblick av hur regionen placerar sig i relation ett genomsnitt av andra regioner, och visar på vilka branscher som har särskilt goda förutsättningar att verka här. Dessa lokaliseringkvoter blir ett slags statistiskt facit över olika branschens benägenhet att lokalisera sig i en region. Utöver att studera vilka branscher som svarar för en ovanligt stor del av sysselsättningen i en region kan det vara av intresse att analysera storleken på branschernas bidrag till bruttoregionalprodukten (BRP) i regionen. Genom att beräkna koncentrationen av företagens producerade förädlingsvärden kan branschernas relativa betydelse för regionernas BRP jämföras. På liknande sätt kan även branschernas konkurrenskraft beräknas. I regionala analyser av detta slag är det inte bara värdefullt att studera vad och hur mycket av någonting som produceras –naturligtvis är det också intressant att veta hur bra (konkurrenskraftiga) de västsvenska företagen är på det de gör. Produktiviteten i ett företag eller en bransch beskriver hur effektiv, och hur konkurrenskraftiga branschens företag är. Beräkningen görs i det här fallet som en kombination av de två förgående måtten. Specialisering av arbetsproduktivitet beräknas nämligen som kvoten mellan det samlade förädlingsvärdet och sysselsättningen. Om branscher ska jämföras med varandra bör hänsyn även tas till antalet arbetade timmar. Det beror på att vissa, framförallt servicebranscher, har en betydande deltidssysselsättning vilket då felaktigt drar ned den uppmätta produktiviteten. I det här fallet jämförs hela tiden samma branscher med varandra, och

eftersom antalet arbetade timmar inte skiljer sig åt inom branscher i olika regioner i Sverige ger beräkningen en korrekt uppskattning av produktiviteten. Måttet skapar därför en god bild av den relativa produktiviteten i Västra Götaland. Med dessa analyser som underlag är bilden av det regionala näringslivet rimligtvis tillräckligt bra för att kunna dra slutsatser om specialiserade nischer. Men för att illustrera framtidstron och förutsättningarna för framtida konkurrenskraft är även det intressant att studera investeringskvoten. Denna kvot återspeglar andelen av förädlingsvärdet som företagen återinvesterar i produktivitetshöjande maskiner och inventarier, och kan jämföras mellan olika branscher och regioner. Ytterligare ett specialiseringsmått avser företagsstrukturen i olika branscher, eller med andra ord hur många arbetsställen respektive bransch är uppdelad på. Måttet kan kallas ett ”klusterindex” och ger en indikation på huruvida branschen är starkt koncentrerad till ett fåtal arbetsställen, och i extremfallet endast till ett enda, eller diversifierat genom att vara uppdelad på ett stort antal arbetsställen.

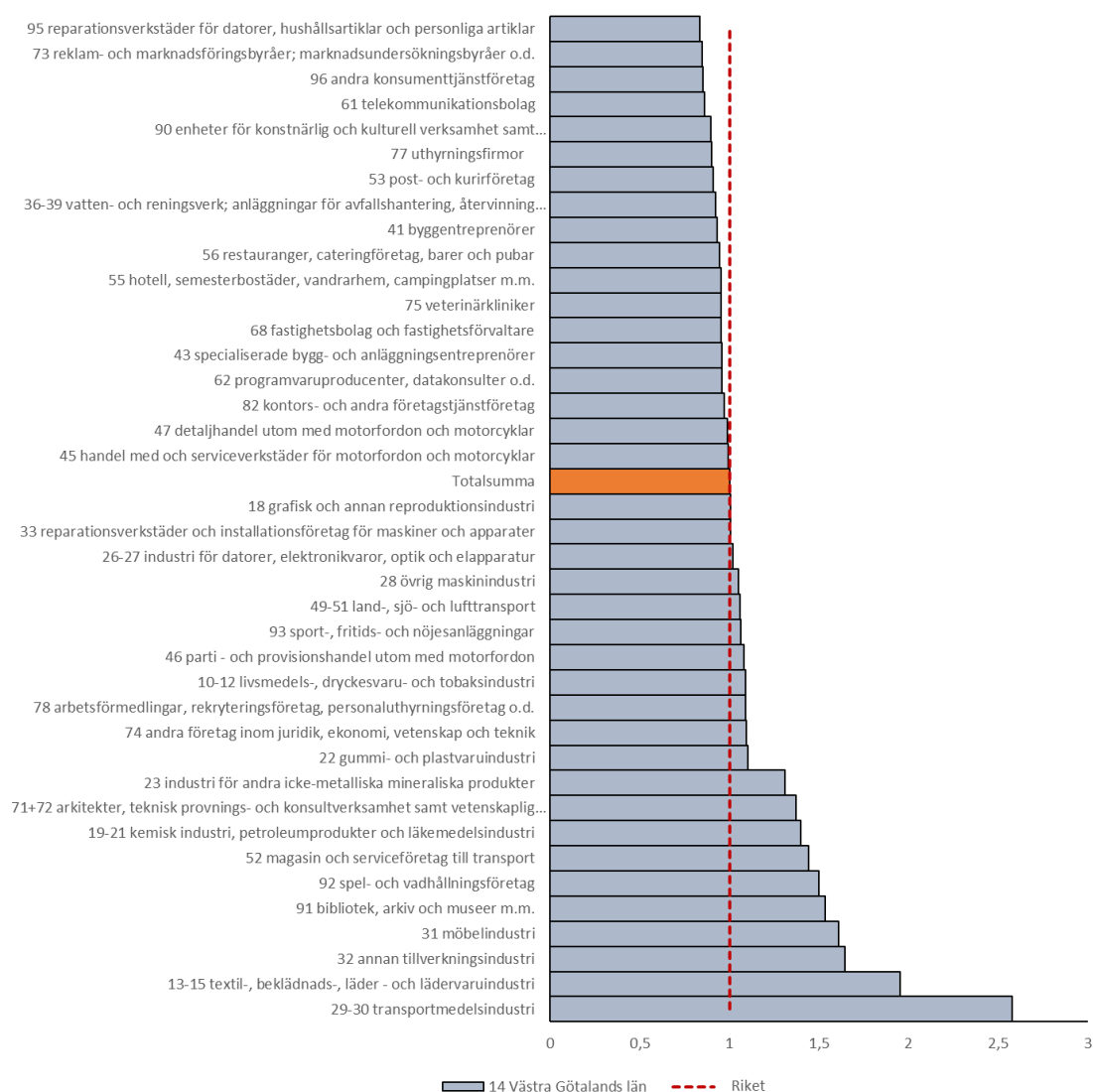
Samtliga specialiseringsmått redovisas i appendix 2 i slutet av rapporten men presenteras även i utsnitt i diagram under respektive avsnitt. Eftersom relativa mått kan bli väldigt höga för branscher som i absoluta tal inte nödvändigtvis utgör en betydelsefull del av det regionala näringslivet har tabell 1 nedan kompletterats med två s.k. ”filter-kolumner”. I dessa filter redovisas den absoluta betydelsen i termer av sysselsättning och bidrag till BRP. Med relativa mått finns det nämligen anledning att vara försiktig. Regioner kan uppvisa stark specialisering inom specifika branscher men det behöver för den skull inte betyda att branschen är särskilt betydelsefull för den regionala ekonomin. Nedan görs en kort genomgång av vilka branscher som framträder i Västra Götalands näringsliv vid en sådan jämförelse¹.

¹ Mest relevant är denna typ av jämförelser att göra på lokala arbetsmarknader eftersom län och regioner ofta utgör så pass stora geografier att många nyanser späs ut att endast mycket små variationer kan observeras. Många lokala specialiseringar riskerar också att försvinna i länsgenomsnitt.

1.1 Vilka branscher är specialiserade i det regionala näringslivet?

Sysselsättningens fördelning mellan branscher kan användas för att identifiera specialiserade delar av näringslivet. I Västra Götaland svarar bygg, handel och transport för cirka 30 procent av sysselsättningen, och dessa branscher dominerar sysselsättningsstatistiken. Dessa branschers möjligheter till internationell eller interregional export av sina tjänster är dock begränsade. Dessa ”lokalmarknadstjänster” serverar huvudsakligen den egna regionen, vilket är en av anledningarna till att de sällan uppvisar en stark regional specialisering. Och omvänt är det branscher involverade i export av varor och tjänster som vanligtvis uppvisar stark specialisering. I jämförelse med det samlade näringslivet i riket är det ungefär 20 branscher vars koncentration av antalet sysselsatta utmärker sig i Västra Götaland. Av dessa kan 10 anses vara starkt specialiserade och 10 anses vara måttligt specialiserade.

Figur 1. Specialiseringsgrad i 40 branscher avseende sysselsättning i Västra Götaland relativt riket (2017)

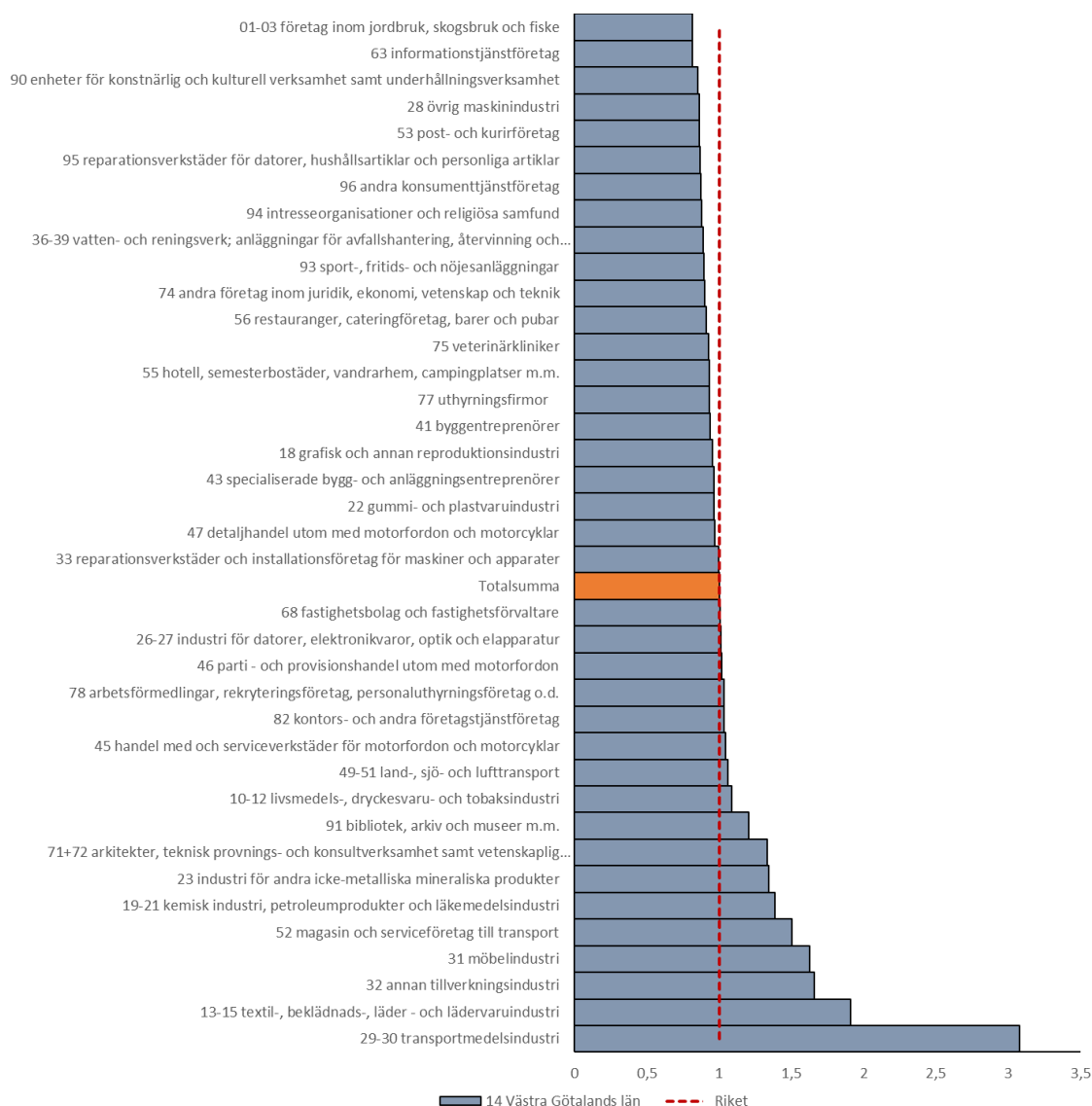
Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi

Till gruppen med starkt specialiserade branscher hör ett antal tillverkande industrier (fordon-, textil-, möbel-, mineraliska produkter samt läkemedels- och kemiskindustri) men också ett antal tjänstesektorer (magasinering och service till transport, arkitekt- och teknisk konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning). Föga förvånande är fordonsindustrin den bransch som uppvisar allra starkast koncentration till regionen. Gemensamt för dessa branscher är att de har ovanligt goda förutsättningar att verka i Västra Götaland samt att beroendet av företagen inom dessa branscher för befolkningens arbete och försörjning är ovanligt högt. Utöver nämnda branscher är andelen sysselsätta särskilt hög för ett par storstadsspecifika sektorer inom rekreation och nöjen (museer, samt spel och vadhållning). Till skillnad från små regioner kan Västra Götaland och framförallt Göteborgsregionen erbjuda både en tillräckligt stor och bärkraftig lokal marknad och arbetsmarknad för specialiserade tjänsteföretag. Det är en förklaring till varför större regioner tenderar därför att inrymma flera typer av tjänsteföretag och branscher än små regioner.

1.2 Vilka branscher är särskilt viktiga för den regionala ekonomin?

I genomgången ovan visas vilka branscher som genererar ovanligt stor sysselsättning i Västra Götaland, men det är minst lika intressant att studera vilka branscher som genererar stora värden. Branschernas ekonomiska storlek kan mätas på flera sätt, däribland omsättningens storlek som indikerar företagets samlade försäljning under en viss period. I många branscher är arbetsdelningen emellertid så fragmenterad att mycket stora delar av försäljningsvärdena härrör från komponenter och insatsvaror som producerats utanför det givna företaget. I exempelvis fordonsindustrin består över 70% av produktionsvärdet i de färdiga fordonen av komponenter och delar från underleverantörer. Ett bättre mått på de värden som näringslivet i Västra Götaland producerar är därför det sammanlagda värdet av det som produceras minus värdet av insatsförbrukningen. För att få en god uppfattning om branschernas värdeskapande måste alltså värdet av insatsförbrukningen först sorteras bort. Kvoten mellan produktionsvärdet och insatsförbrukningen ger oss det s.k. förädlingsvärdet, eller det värde som uppstår genom företagets egen förädling av insatsvarorna. Det totala förädlingsvärdet av alla varor och tjänster som produceras i Västra Götalands alla branscher ger bruttoregionprodukten – BRP. Bidraget från en bransch till den samlade bruttoregionprodukten kan därefter jämföras med bidraget från den branschen i hela Sverige till bruttonationalprodukten (BNP), och ger då ett mått på branschens relativa betydelse för Västra Götalands regionala ekonomi. I figur två nedan visas de branscher som är ovanligt betydelsefulla för ekonomin i Västra Götaland. Av figuren framgår att 15 branscher är specialiserade genom en ovanligt hög förädling. Återigen sticker fordonsindustrin ut då den svarar för över tre gånger så stor andel av Västra Götalands BRP jämfört med branschens betydelse för svensk ekonomi. Något förenklat kan man säga att om det går dåligt för fordonsindustrin i Sverige drabbas Västra Götaland tre gånger så hårt, och omvänt gynnas regionen tre gånger mer när det går bra. Kort sagt är fordonsindustrin betydligt viktigare för Västra Götaland än vad den är för den svenska ekonomin som helhet.

Figur 2. Specialiseringsgrad i 40 branscher avseende förädlingsvärde i Västra Götaland relativt riket (2017)

Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi

Det är inte förvånande att många av de branscher som uppvisade hög specialisering avseende sysselsättning i förra avsnittet även utgör ovanligt centrala delar av den regionala ekonomin. Av de 15 specialiserade branscherna kan 8 räknas som starkt specialiserade och 7 som måttligt specialiserade. Till gruppen med starkt specialiserade branscher hör ett antal tillverkande industrier (fordon-, textil-, möbel-, mineraliska produkter samt läkemedels- och kemiskindustri) men också ett antal tjänstesektorer (magasiner och service till transport, arkitekt- och teknisk konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning).

Det faktum att dessa utpekade branscher visat sig rymma såväl ovanligt stora delar av sysselsättningen som den regionala ekonomin innebär dock inte säkert att företagen inom dessa sektorer är mer konkurrenskraftiga i Västra Götaland än motsvarande företag i andra regioner. Även om företag ofta ansamlas där det finns särskilt goda möjligheter till lönsamhet och konkurrenskraft, kan det finnas

historiska skäl till att framgångsrika företag lokaliserats i Västra Götaland men att företag i andra regioner över tid skapat större effektivitet och lönsamhet.

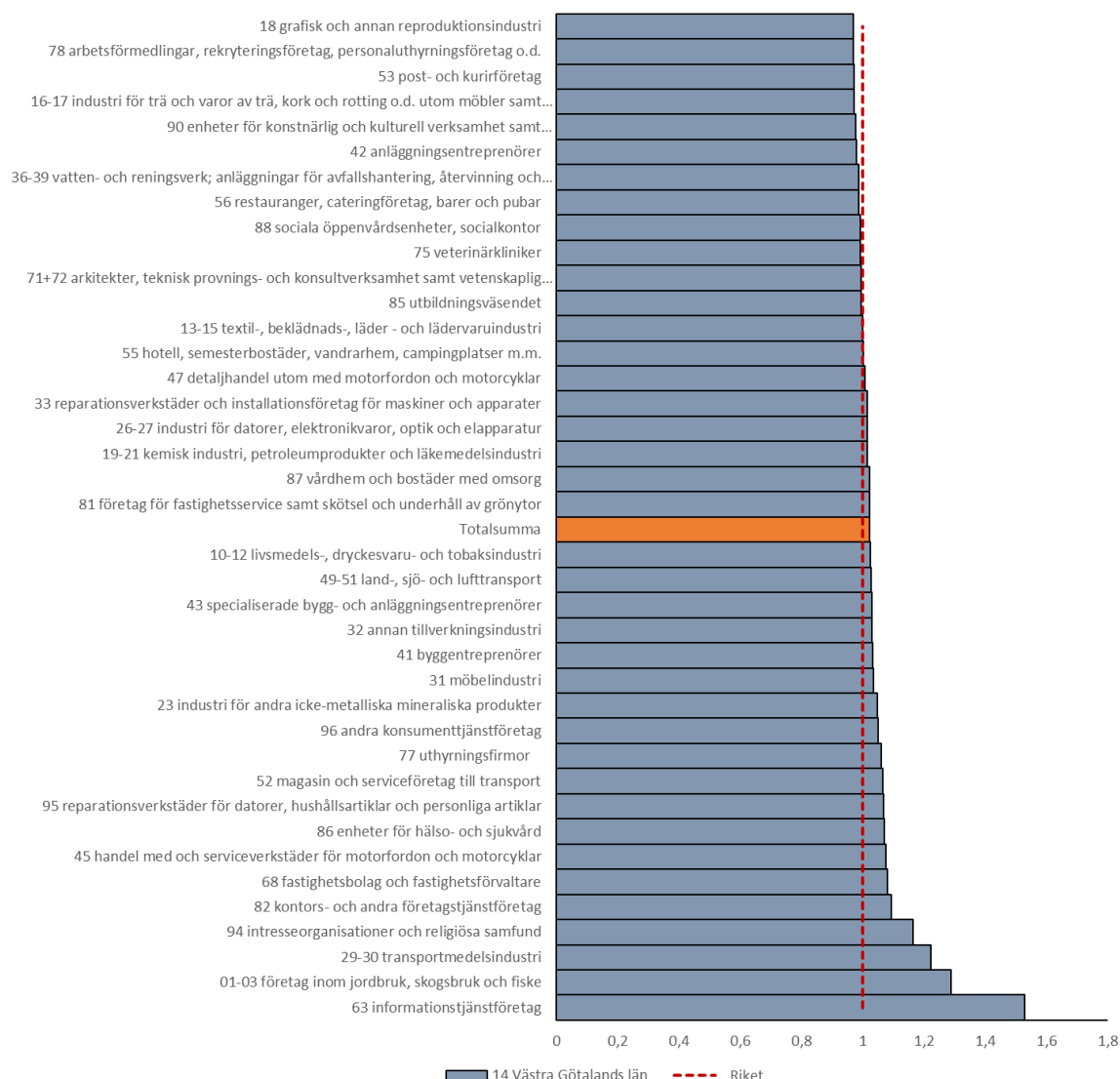
1.3 Vilka branscher i det regionala näringslivet är särskilt konkurrenskraftiga?

För att ta reda på om koncentrationen av sysselsättning och förädling i nämnda branscher också speglas i konkurrensen mot företag i övriga landet kan det producerade förädlingsvärdet relateras till sysselsättningen. Kvoten mellan dessa uppgifter ger ett mått på branschernas arbetsproduktivitet, eller det genomsnittliga förädlingsvärde som en sysselsatt person i respektive bransch producerar på ett år. Om arbetsproduktiviteten i Västra Götalands branscher jämförts med samma branscher i det svenska näringslivet som helhet skapas en bild av inom vilka branscher som företagen i Västra Götaland är ovanligt effektiva och konkurrenskraftiga.

I figur 3 nedan kan utläsas att det är 25 branscher i Västra Götaland, delvis samma branscher som tidigare identifierats, med ovanligt hög produktivitet i jämförelse med riksgenomsnittet. En skillnad mot tidigare mått är dock att rangordningen här delvis har kastats om. Störst skillnad i produktivitet jämfört med motsvarande bransch på riksplånet uppvisar informationstjänsteföretag. Företag inom digitala verksamheter kan med förhållandevis begränsad ansträngning skala upp, öka antalet tjänster och därmed höja förädlingsvärdet utan att nödvändigtvis anställa mer personal. Det kan många gånger mångdubbla den s.k. arbetsproduktiviteten. Därutöver uppvisar företag inom jordbruk- skogsbruk och fiske (troligen är det fisket som sticker ut här) samt fordonsindustrin bättre produktivitet än rikssnittet. Varje sysselsatt inom fordonsindustrin i Västra Götaland producerar ett förädlingsvärde motsvarande cirka 1,39 miljoner kronor per år, vilket kan ställas mot riksgenomsnittet i fordonsindustrin på 1,13 miljoner kronor. En arbetstagare i Västra Götaland fordonsindustri kan alltså antas vara 22 procent mer effektiv än sina genomsnittliga kollegor i övriga landet. Andra branscher som uppvisar en jämförelsevis mycket hög produktivitet är intresseorganisationer vilka ofta har sitt säte i storstadsregioner.

Exempel på branscher med måttligt högre produktivitet jämfört med genomsnittet innefattar kontors- och företagstjänster, fastighetsförvaltare, serviceverkstäder för fordon och bilhandlare samt möbel och livsmedelsindustri m.fl. Figuren nedan visar också att den genomsnittliga produktiviteten i Västra Götaland är något högre än i det svenska näringslivet totalt sett. De sysselsatta i Västra Götaland genererar i genomsnitt ett förädlingsvärde på 905 000 kronor per år, medan genomsnittet i Sverige som helhet är 884 500 kronor per år.

Figur 3. Specialiseringsgrad i 40 branscher avseende produktivitet i Västra Götaland relativt riket (2017)

Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi

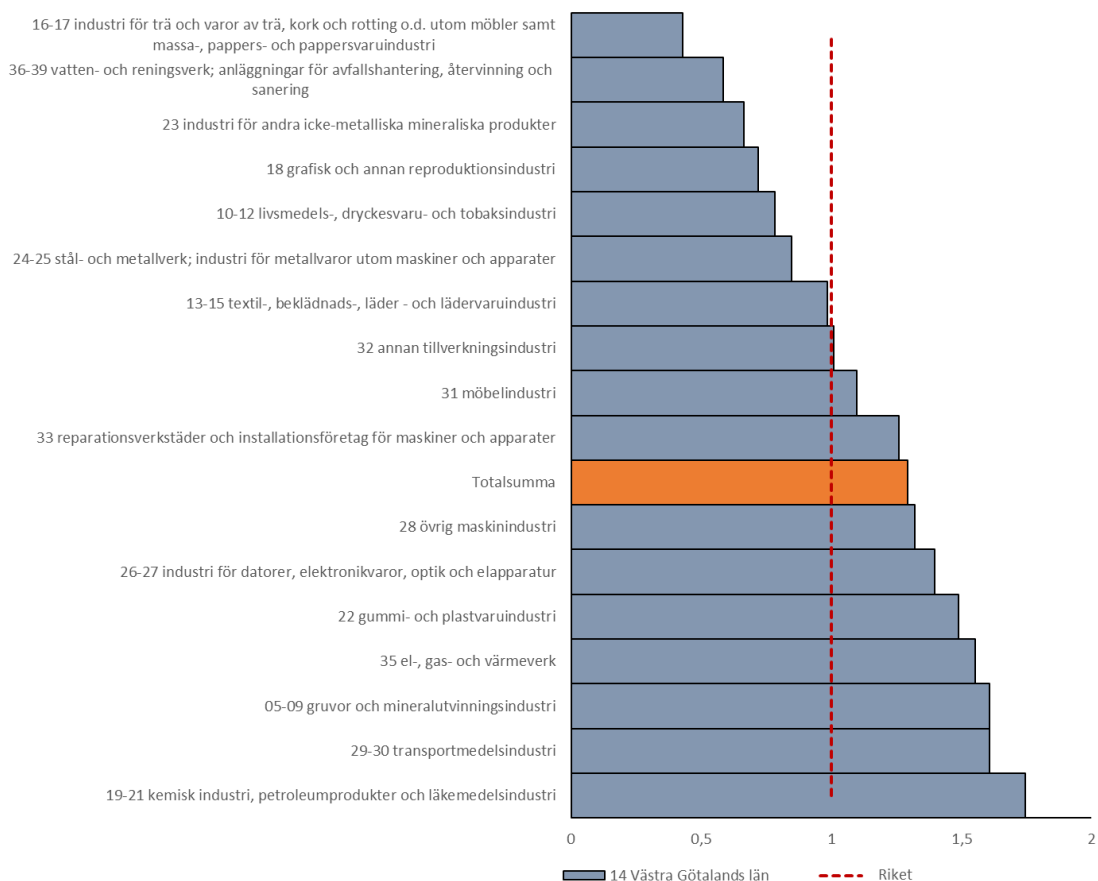
1.4 Vilka branscher investerar för fortsatt konkurrenskraft och produktivitetstillväxt?

Produktion av stora förädlingsvärden per anställd skapar utrymme för högre lönenivåer, god vinstutdelning till aktieägare samt möjligheter till återinvesteringar som ytterligare kan öka produktiviteten i företaget. Genom investeringskvoten, eller hur stor andel av det producerade förädlingsvärdet som återinvesteras i maskiner och inventarier, indikeras dels graden av framtidstro från ägarna, dels hur produktivitetstillväxten kan komma att bli framöver. Av figur 4 nedan framgår att investeringskvoten i 9 branscher i Västra Götaland överstiger det nationella snittet för dessa branscher.

Till gruppen av branscher med särskilt hög investeringskvot i Västra Götaland hör ett antal industrier med tillverkning av läkemedel och kemiska produkter fordon och mineraliska varor. Under år 2017 investerades nära 52 miljarder i maskiner och inventarier i den västsvenska fordonsindustrin samt 16 miljarder i kemi- och läkemedelsindustrin. Investeringarna utgjorde 26 procent av förädlingsvärdet i

fordonsindustrin och 28 procent av förädlingsvärdet i kemi- och läkemedelsindustrin jämfört med 21 respektive 21 procent i motsvarande branscher i riket. Figur 4 visar samtidigt att investeringarna inte är lika höga i relation till förädlingsvärdet i alla tillverkande branscher, exempelvis hade livsmedels- och trävaruindustrierna i regionen en lägre investeringskvot än rikssnittet i dessa branscher.

Figur 4. Specialiseringsgrad i 17 branscher avseende investeringskvot i Västra Götaland relativt riket (2017)

Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi

En förklaring till att investeringarna inom många branscher är högre i stora regioner som Västra Götaland har delvis att göra med företagsstrukturen. I regionen finns många stora industriföretag som av naturliga skäl har större avkastning än mindre företag på investeringar och innovation. Det är lönsammare för stora företag än för små att utveckla produktionsprocesser eftersom nya teknologier ofta karaktäriseras av stordriftsfördelar. Stora företag har dessutom ofta bättre möjligheter att öka sin produktivitet genom investeringar eftersom de potentiella användarna eller arbetstagarna är fler, och effekten därför större. De branscher som uppvisar starka lokaliseringpreferenser till Västra Götaland är också i hög utsträckning kapitalintensiva, produktionen kräver stora ekonomiska resurser för fastigheter, inventarier och maskiner. Detta gäller särskilt fordons-, kemi- och läkemedelsindustrin.

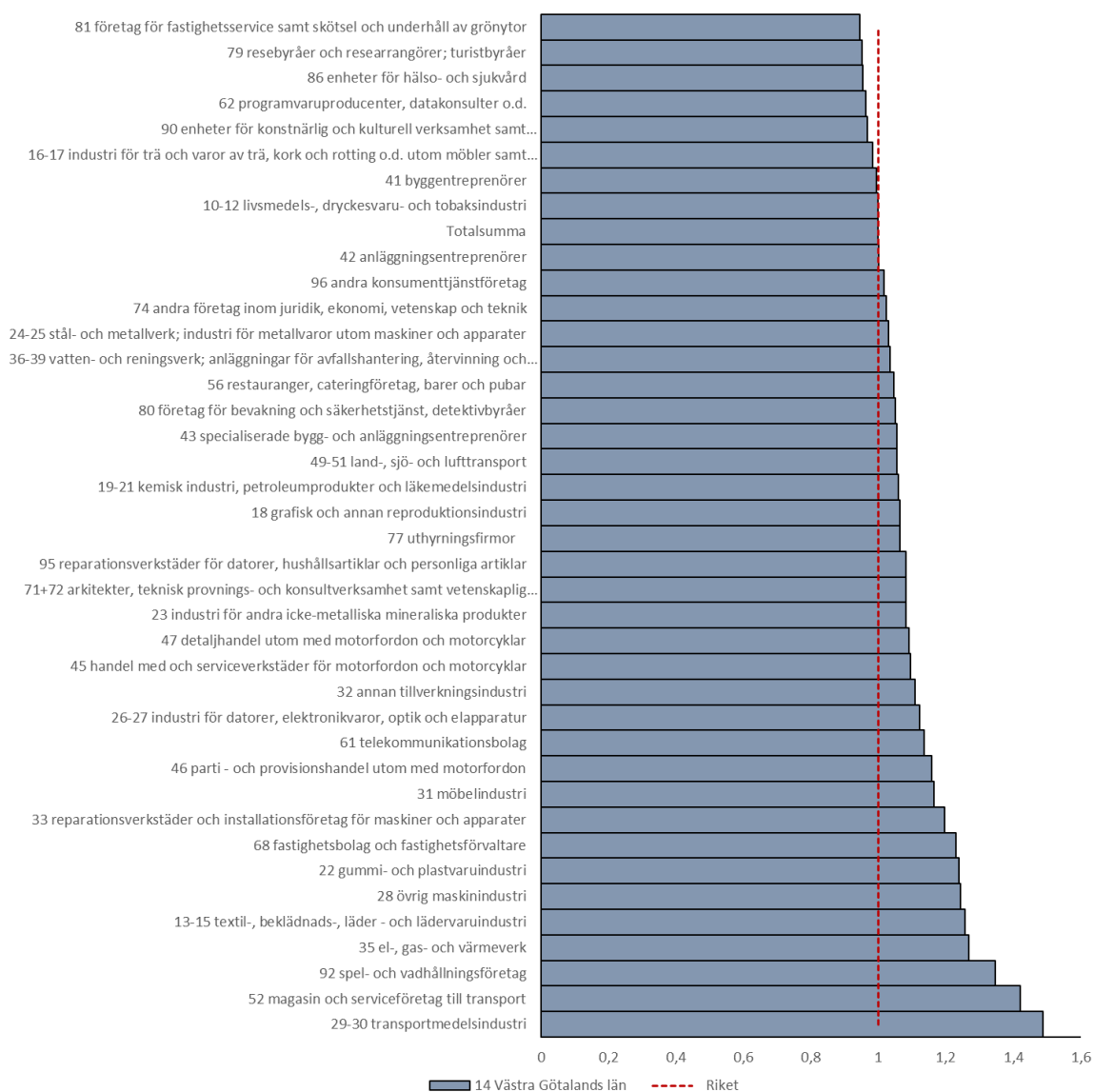
Hur mycket av omsättningen som investeras i verksamheten kan även spegla företagsdemografin i en region. Nya och expanderande verksamheter kan ha synnerligen stora investeringsbehov, men samtidigt återkommer ofta cykliska återinvesteringsbehov även i äldre företag. Det gäller särskilt vid teknikskiften, ett fenomen som just nu aktualiseras inom fordonsindustrin genom elektrifieringen av

drivlinan inom personbilssegmentet. En utvecklingstendens som komplicerar analysen av produktivitetshöjande investeringar är att allt större delar av förnyelse och innovation inom så väl fordons- som läkemedelsindustrin utvecklas hos tydligt specialiserade underleverantörer. Den risk som stora investeringar innebär kan ofta reduceras av de stora tillverkarna genom gemensamma projekt med relaterade högteknologiska industrier eller genom att skjuta utvecklingskostnaderna till leverantörerna av komponenterna.

1.5 Vilka branscher i det regionala näringslivet består av ovanligt många företag och arbetsställen?

Förutom branschens specialiseringar avseende sysselsättning, produktivitet och investeringar är även den lokala konkurrens- och samverkanskulturen viktig för den regionala konkurrenskraften. I den litteratur som undersöker kluster av företag finns positiva korrelationer mellan företagstillväxt och graden av konkurrens, där tillväxten tenderar att vara långsammare om ett enskilt företag är väldigt dominerade inom en bransch. Därför är det av intresse att studera fördelningen av antalet arbetsställen i branscher på regional och nationell nivå. I figur 5 nedan visas ett klusterindex, som ett mått på antalet arbetsställen i en bransch, för 40 olika branscher i Västra Götaland jämfört med riksgenomsnittet. Av figuren framgår att merparten av de studerade branscherna i regionen är utspridda på fler arbetsställen än i Sverige överlag. Detta kan förstås som att den regionala ekonomin har tillräckliga resurser för att husera en ovanligt stor mångfald av aktörer inom en bransch. Troligtvis har dessa företag just varierande inriktningar och företagsspecifika specialiseringar. Enligt etablerad klusterteori (se exempelvis Porter 1991) är det förväntat att företag i en konkurrensutsatt miljö växer snabbare än företag som verkar i en monopolistisk konkurrenssituation. En stor mångfald av företag och arbetsställen kan också väntas bidra till en större motståndskraft vid konjunkturkriser och andra typer av ekonomiska chocker.

Figur 5. Specialiseringsgrad i 40 branscher avseende klusterindex i Västra Götaland relativt riket (2017)

Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi

2. Regionala strukturförändringar och tillväxttakter

Undersökningar av branschens olika specialiseringar innebär oftast att göra statistiska nedslag i den regionala ekonomin. Detta finns dock en risk att branscher identifieras som potentiella utvecklingsområden trots att deras konkurrenskraft över tid är vikande. Regioner tenderar att specialisera sig på att producera någon eller några särskilda varor eller tjänster vilket visas i stycket ovan. Inom Västra Götaland är exempelvis Göteborgsregionen och Fyrbodalsregionen sedan länge kända för sin fordonsindustri, Boråsregionen för textilindustri och Skaraborg för sin livsmedels- och möbelproduktion.

Naturligtvis sker mycket annan produktion och ekonomisk verksamhet i länets delregioner, men nämnda näringar har över tid blivit mer betydelsefulla än vad som gäller för riket i genomsnitt. Skillnader i olika specialiseringar innebär samtidigt skillnader i hur konjunkturer med olika tidscykler påverkar ekonomin. Där det finns en specialisering inom exempelvis produktion av kapitalvaror (t.ex. personbilar) kommer det uppstå perioder av relativ stark tillväxt, följt av utmanande perioder med svagare konjunktur då köpkraften hos konsumenterna sjunker. En specialisering inom varor och tjänster karaktäriserade av direktkonsumtion (t.ex. livsmedel) kommer att medföra mer stabila cykler.

Förändringar i den regionala sysselsättningsstrukturen beror på flera olika faktorer. Exempelvis påverkas både den regionala och delregionala nivån dels av förändringar i den nationella tillväxten och efterfrågan, dels av efterfrågan på internationella marknader. Delregioner specialiserade på exportorienterade branscher exponeras snabbare när den globala konjunkturen viker, medan delregioner specialiserade inom branscher med huvudsakligen nationell avsättning tenderar att möta konjunktursvängningar senare ².

Branschstrukturen skiljer sig åt mellan Sveriges regioner, vilket berörts i avsnittet ovan om den geografiska arbetsdelningen. På övergripande nivå innebär denna arbetsdelning att storstadsregioner präglas av en högre andel tjänsteproduktion och mindre regioner av högre andel varuproduktion. Då olika branscher påverkas olika av upp- eller nedgångar under längre tidsperioder, eller i olika skeden av konjunkturcykeln, faller sådana trender inte jämt ut på regional nivå. Resultatet av statistiska specialiseringsberäkningar på branscher påverkas därför av när de görs. Men det är inte bara den regionala branschmixen som avgör utvecklingen, då samma bransch kan utvecklas olika i olika regioner beroende på skillnader i konkurrenskraften mellan de företag som utgör branschen i de respektive regionerna. Under en långvarig högkonjunktur kan företag med såväl högre som lägre konkurrenskraft ta del av tillväxten, då marknadsledarna saknar kapacitet att mätta efterfrågan. Studier baserade endast på ett enskilt år (liknande jämförelserna i avsnittet ovan) riskerar att delvis dölja skillnader mellan olika regioner. Över en hel konjunkturcykel däremot kan regionala variationer i konkurrenskraft exponeras.

Den sammantagna regionala tillväxten bestäms alltså både av den generella tillväxttakten i ekonomin liksom av regionernas specifika branschstruktur. För att studera vilka effekter som haft störst påverkan

² För vidare läsning om branschens olika konjunktürkänslighet se tidigare rapporter från Västra Götalandsregionen, t ex "Klarar Västra Götaland krisen?" (2017) s. 23–24 eller "Resursbaser och kärnkompetenser i Skaraborgs regionala ekonomi" (2017) s. 24, 48.

på den regionala utvecklingen (industrimixen eller regional konkurrenskraft) kan en s.k. *shift-share-analys* (SSA) göras. Denna typ av komponentanalys innebär att den regionala sysselsättningsutvecklingen delas upp i de tre komponenterna nationell effekt (NE), industrimixens effekt (IM) samt regional effekt (RE). Var och en av dessa komponenter förklarar en delmängd av den regionala arbetsmarknadens förändring under en vald tidsperiod, exempelvis åren 2007–2017 som används nedan. Denna period är vald för den sträcker sig över två normala konjunkturcykler, vanligen om cirka 5–7 år, samtidigt som den rymmer åren före, under och efter finanskrisen³. Med SSA skattas vilken proportion av den regionala tillväxten som kan tillskrivas respektive faktor och bidrar på så sätt till att identifiera inom vilka branscher som regionen har komparativa fördelar i förhållande till den nationella ekonomin.

Den första komponenten, **nationell effekt (NE)** speglar förändringen av antalet sysselsatta i regionen som en följd av den generella tillväxttakten i Sverige. Om den studerade perioden präglats av en positiv ekonomisk utveckling nationellt kan det förväntas ha bidraget positivt även på regionernas utveckling. Denna komponent bestäms genom att multiplicera antalet sysselsatta per bransch i regionen med rikets sysselsättningsutveckling.

- (i) NE anger då förändringen i sysselsättning per bransch som skulle ha skett om den regionala sysselsättningen växte i samma takt som den totala sysselsättningen på nationell nivå.

Den andra komponenten, **industrimixens effekt (IM)**, mäter betydelsen av regionernas ekonomiska struktur, eller branschstruktur, och visar hur antalet sysselsatta i regionernas branscher borde ha förändrats som en följd av hur respektive bransch utvecklats nationellt. Även om en enskild bransch i en region har haft en positiv utveckling kan denna utveckling vara relativt mindre positiv än för branschen i riket. Det kan då ses som en indikation på att drivkrafterna för branschens förändring främst ligger utanför regionen. Industriell mix beräknas genom att multiplicera antalet sysselsatta per bransch på regional nivå med sysselsättningsutvecklingen nationellt för motsvarande bransch, minus den nationella totala tillväxttakten.

- (ii) Effekten av industrimixen (IM) blir då en strukturell komponent som anger effekten av regionala specialiseringar i branscher som växer snabbt eller långsamt på nationell nivå.

Den tredje komponenten, **regional effekt (RE)**, mäter slutligen regionens konkurrenskraft och visar hur antalet sysselsatta har förändrats som följd av någon komparativ fördel med betydelse för efterfrågan på arbetskraft. En del av branschernas utveckling antas därmed inte kunna förklaras av

³ I litteraturen förekommer olika typer av shift-share-analyser, men samtliga modeller delar upp utvecklingen i nationella-, industriella- och regionala faktorer. Den traditionella metoden som används i denna rapport är en komparativ statisk modell som beräknar komponenternas betydelse för utvecklingen mellan det första och sista året i en tidsserie. En s.k. dynamisk modell tar utöver detta även hänsyn till samtliga år i en tidsserie. Andra modeller innefattar regressioner som ytterligare försöker särskilja betydelsen av den industriella mixen och regionala effekter eftersom dessa ofta är mycket starkt korrelerade, se exempelvis Shi & Yang (2008) *A review of shift-share analysis and its application in tourism*.

regionernas ekonomiska struktur eller hur Sveriges ekonomi utvecklats, utan av faktorer som är specifika för regionen ifråga.

- (iii) Den regionala andelen (RE), är i denna typ av analyser ofta den komponent som väcker mest intresse eftersom den visar vilka regionala branscher som växer snabbare eller långsammare än motsvarande branscher på nationell nivå. Komponenten tolkas därför ofta som ett mått på regionala branschers konkurrenskraft.

Den regionala andelen av en shift-share-analys kan alltså peka på starka näringar som gynnas av någon komparativ fördel och brukar därför även kallas *regional competitive effect* eller *competitive component*⁴. Denna andel visar därmed hur andra faktorer i den regionala arbetsmarknaden, utöver de som kan tillskrivas näringsstrukturen (IM) eller den nationella utvecklingen (NE), påverkat sysselsättningsutvecklingen. Den regionala effekten kan nämligen vara positiv för en bransch även om denna haft en negativ utveckling nationellt, vilket då innebär att regionens utveckling varit bättre än den i Sverige som helhet.

Metod: Shift-share-analysen

Ekvationen som används i analysen kan sammanfattas enligt:

$$\Delta e_{ij} = e_{ij}^t - e_{ij}^{t-1} = NE_{ij} + IM_{ij} + RE_{ij}$$

Där NE är den nationella effekten/andelen, IM representerar effekten/andelen av industriell mix i regionen och RE är den regionala effekten/andelen. Tillsammans svarar dessa komponenter för den samlade sysselsättningsförändringen i regionen under det valda tidsintervallet, i detta mellan åren 2007 och 2017. Den fulla beskrivningen av samtliga komponenter ges i ekvation nedan:

$$\Delta e_{ij} = e_{ij}^{t-1} * \left(\frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \right) + e_{ij}^{t-1} * \left(\frac{E_{i,t} - E_{i,t-1}}{E_{i,t-1}} - \frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \right) + e_{ij}^{t-1} * \left(\frac{e_{ij,t} - e_{ij,t-1}}{e_{ij,t-1}} - \frac{E_{i,t} - E_{i,t-1}}{E_{i,t-1}} \right)$$

Där e_{ij} motsvarar antalet sysselsatta (e) i bransch (i) i regionen/regiontypen (j) och E = sysselsättningen nationellt. Summan av NE+IM+RE motsvarar då alltid den totala sysselsättningsförändringen i en bransch i en region under den givna perioden.

För närmare beskrivning av shift-share-analysen, se Jackson, RW et al. (2019) *Regional Development Overview Challenges, Adopted Strategies, and New Initiatives*, Policy Research Working Paper 9056, World Bank Group.

⁴ Komponenterna har olika namn i olika delar av litteraturen, exempelvis kallas den regionala komponenten ibland för just "regional komponent" ibland för "competitive component" och ibland "differential shift" (Henning 2009:125)

2.1 Komparativa fördelar i Västra Götaland och dess delregioner

Analysen visar en positiv sysselsättningstillväxt under den studerade perioden, motsvarande över 90 000 nya jobb i Västra Götaland som helhet. Resultaten för den nationella effekten (se raden för totalsumma i tabellen i appendix 1) visar dock att sysselsättningstillväxten i Västra Götaland varit något svagare än den nationella trenden (NE). Om jobbtillväxten i regionen hade följt den nationella tillväxttakten skulle ytterligare cirka 1 000 nya jobb uppstått under perioden. Det omvända gäller däremot i Göteborgsregionen där tillväxten varit betydligt starkare än nationell trend (NE). Detta har dock inte kunnat kompensera för den svagare utvecklingen i övriga delregioner, vilket sammantaget resulterat i en något svagare tillväxt i regionen än den nationella trenden.

Vad gäller regionens branschstruktur är summan av IM-komponenten negativ för regionen som helhet, och endast positiv för Göteborgsregionen. Detta innebär att Göteborg med omnejd har en branschstruktur med tyngdpunkt inom nationellt snabbväxande branscher. Storstadsregionen kring Göteborg är alltså specialiserad inom branscher som växer snabbare än det nationella snittet medan det motsatta gäller för övriga delregioner. I exempelvis Skaraborg bidrar en ogynnsam branschmix i särskilt stor utsträckning till en återhållsam tillväxt.

De snabbväxande branscherna är sådana branscher som har höga positiva IM-värden i tabellen i appendix 1. För de delregioner som uppvisar en negativ summa av IM-värden finns en branschmix som inverkar dämpande på den totala jobbtillväxten under den studerade perioden. Summan av IM-komponenten är negativ för samtliga tre mindre delregioner och är ett tecken på att dessa har en tyngdpunkt på branscher med svagare utveckling än den övergripande tillväxttrenden. I de fall branschmixen inverkar negativt på den övergripande jobbtillväxten kan dock lokala förutsättningar motverka eller förstärka effekten, vilket behandlas i nästa steg av analysen. Att sysselsättningen utvecklats sämre än den nationella trenden kan nämligen även bero på att vissa branscher i delregionerna uppvisat sämre resultat än den generella branschtrenden. Sådan information kan fås genom att studera den regionala komponenten eller regionala effekten (RE).

Den regionala effekten visar skillnaden mellan regional-, och nationell tillväxt och kan därför tolkas som en indikation på vilka branscher som är konkurrenskraftiga relativt övriga riket i delregionerna. För såväl regionen som helhet som för Göteborgsregionen är summan av den regionala effekten för hela ekonomin positiv. För de övriga delregionerna är motsvarande summa istället negativ och indikerar då att dessa regiondelar gått miste om sysselsättning under perioden p.g.a. regionspecifika förutsättningar. Den regionala effekten visar att Fyrbodal, Sjuhärad och Skaraborg sammantaget gick miste om över 15 000 arbetstillfällen under perioden som en konsekvens av specifika konkurrensnackdelar i dessa regioner. Den största negativa regionala effekten uppmättes i Fyrbodal och svarar för cirka två tredjedelar av den negativa RE-komponenten utanför Göteborgsregionen. Den största orsaken är den negativa utvecklingen inom transportmedelsindustrin i Fyrbodal, som i sin tur förklaras av SAAB:s nedläggning i Trollhättan år 2011. I Göteborgsregionen hade kemi- och läkemedelsindustrin störst negativ regional effekt, i Sjuhärad var det textilindustrin och i Skaraborg livsmedelsindustrin. Dessa branscher utvecklades med andra ord sämre regionalt än nationellt.

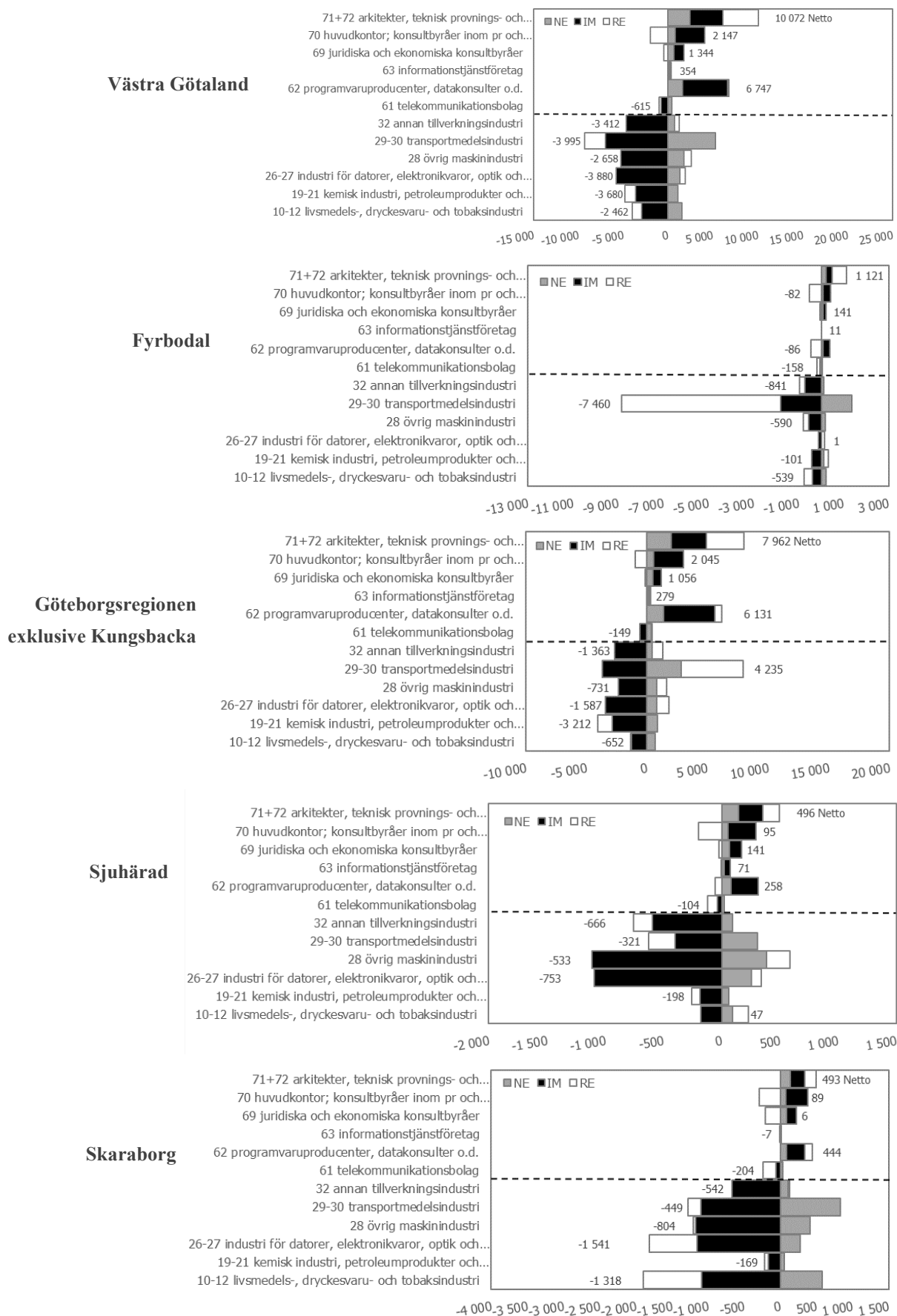
De delar av näringslivet med störst regional effekt i Göteborgsregionen omfattar transportmedelsindustrin⁵, arkitekter, tekniskprovtagnings- och konsultverksamhet och industri för datorer, elektronikvaror och optik. I Fyrbodal syns motsvarande komparativa fördelar i branscher arkitekter, teknisk provtagnings- och konsultverksamhet (sannolikt tekniska konsultföretag kopplade till just fordonsindustrin) samt kontors- och företagstjänster. I Sjuhärad finns de starkaste komparativa fördelarna inom partihandel och fastighetsskötsel, medan Skaraborg har komparativa fördelar inom möbelindustri och bemanningsföretag.

För att ytterligare åskådliggöra utvecklingen i Västra Götalands respektive delregioner presenteras på nästa sida ett antal figurer som visar tillväxtens olika komponenter betydelse för sex tjänste- och sex varuproducerande branscher. Som framgår av figurerna är den regionala effekten i regel mindre betydelsefull än den nationella effekten liksom den industriella mixen. Fordonsindustrin i Fyrbodal är dock undantaget som bekräftar regeln. Ett sätt att läsa figurerna är att tolka nettot mellan NE och IM som en samlad indikator för vilken betydelse som regiontypernas branschmix haft på sysselsättningen under den studerade perioden (se exempelvis Falck et al. 2017). Av denna anledning har dessa komponenter i huvudsak lagts bredvid varandra i figurerna nedan.

För det urval av tjänstebranscher som visas i figurerna, ovan den streckade linjen, är sysselsättningseffekterna positiva för regionen som helhet samt för Göteborgsregionen (nettosiffror anges i figurerna). För det urval av industribranscher som visas, under den streckade linjen, syns större negativa effekter. Här finns dock stora inomregionala skillnader, särskilt avseende transportmedelsindustrin som har haft en sammantaget positiv utveckling i Göteborgsregionen men en negativ utveckling i övriga regiondelar, och särskilt i Fyrbodal. För samtliga regiondelar var nettotillväxten positiv i merparten av tjänstenäringarna, men regionalekonomiska karaktärsdrag (RE) har i många fall hämmat tillväxten vilket gjort att sysselsättningstillväxten inom dessa branscher hållits tillbaka. Att tjänstenäringar växer långsammare i glesare befolkade geografier är en av huvudorsakerna till den agglomerationsekonomi som vi ser växa fram i Sverige.

⁵För en region kan det vara problematiskt att specialisera sig på branscher med svag nationell utveckling, men som den regionala komponenten (RS) visar har tillväxten i sysselsättning i fordonsindustrin istället varit starkt positiv i Göteborgsregionen.

Figur 6. Shift-share-analys (SSA) för utvalda branscher i Västra Götaland och dess delregioner mellan åren 2007-2017. Källa: Egna bearbetningar av SCB-data om sysselsättning.

3. Regionala specialiseringar inom industri och tjänstesektor – en sammanvägd bedömning

Även om ekonomin i Västra Götaland i absoluta termer domineras av branscher inom bygg, handel och transport, finns den regionala särarten snarare inom ett antal specialiserade exportsektorer. Utöver nämnda branscher, som tillsammans svarar för en stor del av sysselsättningen och en försvarliga bidrag till BRP, präglas näringslivet i länet av ett antal industriella specialiseringar med stor ekonomisk betydelse.

Industriella specialiseringar

Till dessa specialiseringar räknas huvudsakligen tre industribranscher; transportmedelsindustrin liksom kemi- och läkemedelsindustrin. Transportmedelsindustrin utgörs till störst del av personbils- och lastbilsindustrin, och sysselsatte nära 40 000 personer samt genererade förädlingsvärde på nära 52 miljarder kronor i regionen under 2017. Fordonssektorn uppvisar en fördelaktig struktur genom att vara organiserad på genomsnittligt fler arbetsställen än branschen i riket i övrigt, liksom av en högre arbetsproduktivitet. Under 2017 skapade transportmedelsindustrin ett värde på nära 1,4 miljoner kronor per sysselsatt, vilket är betydligt högre än det nationella genomsnittet på 1,1 miljoner kronor per sysselsatt och år. Kemi- och läkemedelsindustrin sysselsätter ytterligare nära 6 000 personer och skapar ett förädlingsvärde på drygt 16 miljarder kronor. Såväl kemi- och läkemedelsindustrin som transportmedelsindustrin överför en större del av de producerade värdena i investeringar för utveckling av de fasta produktionsfaktorerna än genomsnittet för branscherna nationellt.

Tjänstespecialiseringar

Västra Götaland har även en tydlig specialisering inom ett antal relaterade företagstjänster, framförallt inom arkitekter, teknisk provtagning- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning. Sektorn är, förutom att vara stark specialiserad, även en betydelsefull källa till sysselsättning i regionen med cirka 30 000 sysselsatta. Värdeproduktionen i sektorn överstiger 21 miljarder kronor, och särskilt informationstjänsteföretagen i länet uppvisar en mycket hög produktivitet. De viktigaste företagen inom de branscher som nämnts ovan redovisas i figur 7, appendix 2 i slutet av rapporten.

Delregionala perspektiv

Utöver ovan nämnda branscher uppvisar Västra Götalands näringsliv även stark specialisering inom flera tillverkande industrier, däribland textil-, möbel-, och annan tillverkningsindustri, liksom icke-metalliska produkter. Specialiseringen speglar både koncentration av arbetskraft och producerade värden men till viss del även den industriella strukturen genom ett relativt stort antal arbetsställen. Dessa branscher svarar emellertid för en mindre del av regionens samlade arbetsmarknad och ekonomi, vilket begränsar deras betydelse för regionen som helhet. I det delregionala perspektivet utgör både textil-, möbel- och annan tillverkningsindustri däremot viktiga komponenter i ekonomin, exempelvis genom textilindustrins betydelse för Boråsregionen och möbelindustrins motsvarande betydelse för Skaraborgsregionen.

Omvandling och inomregional gravitation

Det sker naturligtvis en stor mängd annan produktion och ekonomisk verksamhet i alla delregioner, men de nämnda näringarna har över tid tenderat att få större betydelse i dessa regionala ekonomier än vad som gäller för riket i genomsnitt. Det är dock viktigt att komma ihåg att den här typen av studier

fokuserar på de spetsar i näringslivet som har potential att växa och öka sin betydelse. Genom att studera utvecklingen över en hel konjunkturcykel kan stabila branscher med både god och vikande utveckling över tid identifieras. Avseende just utvecklingen över tid är det uppenbart att snart sagt alla de industriella regionala specialiseringar som identifierades tidigt i rapporten (kap. 1) uppvisat en negativ sysselsättningsutveckling på regional nivå under den studerade perioden. Detta gäller såväl fordonsindustrin som kemi- och läkemedelsindustrin. Den positiva utvecklingen inom specialiserade tjänstesektorer har samtidigt mer än väl kompenserat minskningen i industrin genom en mycket kraftig tillväxt, exempelvis inom näringsgrenarna SNI 71–72 samt 74. Trenden visar att den svenska strukturomvandlingen med en långsiktig övergång från industri- till tjänsteekonomi i allra högsta grad även gäller för Västra Götaland.

Analysen visar även vilka rumsliga fördelningseffekter som denna strukturomvandling resulterar i. Den totala sysselsättningens utveckling är mycket ojämnt fördelat, där Göteborgsregionen visar en betydligt starkare utveckling än övriga delregioner. I och kring Göteborg finns alltså en specialisering inom branscher som växer snabbare än det nationella snittet, medan det motsatta gäller för övriga delregioner. Här visar sig därmed dynamiken i den moderna svenska agglomerationsekonomin, där kunskapsintensiv industri och avancerade tjänstesektorer i storstadsregionerna upplever en stark tillväxt. Omvänt är utvecklingen negativ inom produktionsorienterade industrier och branscher orienterade kring lokalmarknadstjänster i mindre delregioner. Dessa två utvecklingsdynamiker förändrar den inomregionala balansen, med ökad ekonomisk gravitation kring en regionkärna parallellt med eftersläpande tillväxttakter i övriga delregioner.

Analyserna av de funktionella arbetsmarknadernas olikheter i Västra Götaland visar på ett övergripande plan att en regional utvecklingsstrategi för hela länet, också måste ta hänsyn till de lokala variationerna. En strategi för smart specialisering bör likaså anpassas efter näringslivet och dess olika specialiseringar i respektive arbetsmarknad. Näringslivet i regionens olika delar återspeglar en mängd olika resurser, både i termer av strukturkapital och kompetenser. Det medför att utvecklingen sker på olika sätt och i olika takt, men betyder även en variation i förutsättningarna för framtida specialisering.

Appendix 1

I tabellerna redovisas den totala förändringen i sysselsättning mellan åren 2007 till 2017 i olika branscher samt hur den fördelas på olika komponenter.

Den nationella komponenten (NE) visar hur mycket av tillväxten i den regionala branschen som kan tillskrivas den allmänna tillväxten i svensk ekonomi.

Komponenten för industrimix (IM) visar hur stor del av tillväxten som kan tillskrivas skillnaden mellan branschens tillväxttakt nationellt och den genomsnittliga tillväxttakten i den svenska ekonomin.

Den regionala komponenten (RE) visar hur stor del av branschens tillväxt i regionen som varken kan tillskrivas den svenska ekonomins tillväxttakt eller branschens generella utveckling i landet. Den sista komponenten kan alltså antas bestå av regionspecifika förutsättningar för de företag som är verksamma inom branschen.

För att underlätta egna tolkningar av tabellen visas ett förenklat tolkningsschema nedan.

Tolkningsschema för shift-share-analysen (positiva och negativa värden)

IM	RE	Kombinationstolkningar
-	-	Branschen utvecklades svagt på nationellt plan och ännu svagare i regionen än i landet i övrigt
-	+	Branschen utvecklades svagt på nationellt plan men bättre i regionen än i landet i övrigt
+	-	Branschen utvecklades starkt på nationellt plan men sämre i regionen än i landet i övrigt
+	+	Branschen utvecklades starkt på nationellt plan och ännu bättre i regionen än i landet i övrigt

Tabell 1a. Förändring av antal sysselsatta per bransch mellan 2007-2017 samt Shift-share-analys (SSA) avseende sysselsättning, fördelat på tre komponenter (NE, IM, RE) för olika branscher (SNI) i Västra Götaland.

Källa: Egna bearbetningar av SCB-data om sysselsättning.	Riket	Västra Götaland						
	procent	procent	antal sysselsatta					
	förändring	förändring			förändring	NE	IM	RE
SNI	2007-2017	2007-2017	2007	2017	2007-2017			
Totalsumma	12%	12%	761 397	851 426	90 029	90 928	-4 656	3 756
00 Övrigt + okänd	6%	46%	13 494	19 735	6 241	1 611	-823	5 453
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	29%	49%	20 764	30 836	10 072	2 480	3 612	3 980
87 vårdhem och bostäder med omsorg	11%	17%	36 710	42 951	6 241	4 384	-175	2 032
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	86%	153%	2 973	7 507	4 534	355	2 203	1 976
85 utbildningsväsendet	18%	20%	74 386	89 006	14 620	8 883	4 522	1 215
84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	19%	22%	38 022	46 217	8 195	4 541	2 697	958
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	-11%	14%	3 127	3 569	442	373	-723	791
28 övrig maskinindustri	-23%	-18%	15 048	12 390	-2 658	1 797	-5 219	764
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	34%	42%	8 924	12 665	3 741	1 066	1 989	686
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-1%	15%	3 582	4 113	531	428	-471	574
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	-40%	-35%	11 233	7 353	-3 880	1 341	-5 784	562
32 annan tillverkningsindustri	-68%	-58%	5 842	2 430	-3 412	698	-4 663	553
35 el-, gas- och värmeverk	5%	18%	3 305	3 884	579	395	-238	422
58 förlag	-18%	-7%	3 569	3 312	-257	426	-1 062	379
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	24%	31%	5 559	7 260	1 701	664	676	361
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	66%	69%	12 597	21 280	8 683	1 504	6 860	319
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	31%	32%	28 718	37 929	9 211	3 430	5 496	286
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	-1%	3%	8 416	8 633	217	1 005	-1 058	270
22 gummi- och plastvaruindustri	-19%	-13%	4 078	3 556	-522	487	-1 261	252
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	-8%	8%	1 549	1 670	121	185	-304	240
46 parti - och provisionshandel utom med motorfordon	5%	6%	37 331	39 446	2 115	4 458	-2 564	221
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	22%	24%	6 420	7 967	1 547	767	621	159
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.	-1%	4%	2 579	2 692	113	308	-339	144
63 informationstjänstföretag	41%	63%	559	913	354	67	164	123
31 möbelindustri	-22%	-20%	4 505	3 626	-879	538	-1 538	121
62 programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	49%	50%	13 422	20 169	6 747	1 603	5 027	117
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering	33%	36%	2 855	3 887	1 032	341	589	102
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	10%	10%	45 270	49 672	4 402	5 406	-1 077	73
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	40%	43%	3 285	4 685	1 400	392	935	72
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	-40%	-39%	3 321	2 034	-1 287	397	-1 741	57
52 magasin och serviceföretag till transport	3%	4%	11 585	11 997	412	1 384	-1 028	57
75 veterinärkliniker	70%	78%	535	953	418	64	309	45
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	21%	21%	11 308	13 652	2 344	1 350	1 012	-19
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	-18%	-20%	4 348	3 496	-852	519	-1 317	-55
92 spel- och vadhållningsföretag	-8%	-16%	982	824	-158	117	-200	-75
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	-18%	-26%	969	714	-255	116	-293	-78
41 byggtreprenörer	17%	16%	13 493	15 598	2 105	1 611	626	-132
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	-17%	-18%	13 211	10 767	-2 444	1 578	-3 883	-139
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	9%	-26%	405	300	-105	48	-12	-142
77 uthyrningsföretag	27%	18%	1 870	2 207	337	223	275	-161
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	34%	19%	1 044	1 239	195	125	234	-164
53 post- och kurirföretag	-22%	-26%	6 718	4 997	-1 721	802	-2 307	-216
86 enheter för hälso- och sjukvård	5%	4%	53 433	55 700	2 267	6 381	-3 845	-269
61 telekommunikationsbolag	-10%	-18%	3 409	2 794	-615	407	-752	-270
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri	-19%	-23%	9 319	7 170	-2 149	1 113	-2 901	-361
42 anläggningsentreprenörer	7%	-1%	4 854	4 787	-67	580	-223	-424
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	32%	24%	5 655	6 999	1 344	675	1 110	-441
13-15 textil-, beklädnads-, läder - och lädervaruindustri	-28%	-42%	3 640	2 111	-1 529	435	-1 449	-515
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	36%	34%	31 213	41 771	10 558	3 728	7 368	-538
96 andra konsumenttjänstföretag	41%	31%	6 115	7 994	1 879	730	1 775	-627
64-66 Bank och försäkringsverksamhet	5%	-1%	10 121	10 024	-97	1 209	-652	-653
81 företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	24%	17%	10 639	12 465	1 826	1 271	1 268	-713
60 radio- och tv-bolag	-15%	-65%	1 440	498	-942	172	-390	-724
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	14%	8%	12 509	13 561	1 052	1 494	315	-757
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	40%	34%	15 276	20 423	5 147	1 824	4 244	-921
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	-11%	-19%	12 987	10 525	-2 462	1 551	-2 927	-1 086
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	29%	0%	4 031	4 050	19	481	695	-1 157
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	-27%	-39%	9 414	5 734	-3 680	1 124	-3 625	-1 179
49-51 land-, sjö- och lufttransport	7%	1%	24 371	24 531	160	2 910	-1 142	-1 609
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	21%	-26%	4 132	3 078	-1 054	493	371	-1 919
70 huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företagsorganisation	64%	33%	6 413	8 560	2 147	766	3 339	-1 958
29-30 transportmedelsindustri	-4%	-9%	44 515	40 520	-3 995	5 316	-7 004	-2 307

Tabell 1b. Förändring av antal sysselsatta per bransch mellan 2007-2017 samt Shift-share-analys (SSA) avseende sysselsättning, fördelat på tre komponenter (NE, IM, RE) för olika branscher (SNI) i Fyrbodal.

Källa: Egna bearbetningar av SCB-data om sysselsättning.	Riket	Fyrbodal						
	procent	procent	antal sysselsatta					
	förändring	förändring			förändring			
SNI	2007-2017	2007-2017	2007	2017	2007-2017	NE	IM	RE
Totalsumma	12%	2%	117 039	119 107	2 068	13 977	-1 436	-10 473
00 Övrigt + okänd	6%	51%	3 342	5 042	1 700	399	-204	1 505
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	36%	58%	4 342	6 856	2 514	519	1 025	970
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	86%	872%	109	1 060	951	13	81	857
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	29%	66%	1 693	2 814	1 121	202	295	624
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	34%	52%	2 240	3 402	1 162	268	499	395
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	10%	14%	7 777	8 898	1 121	929	-185	377
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-1%	50%	600	900	300	72	-79	307
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	31%	36%	4 874	6 613	1 739	582	933	224
35 el-, gas- och värmeverk	5%	29%	768	994	226	92	-55	190
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	-27%	-9%	1 072	971	-101	128	-413	184
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.	-1%	29%	400	515	115	48	-53	120
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	-40%	0%	256	257	1	31	-132	102
96 andra konsumenttjänstföretag	41%	56%	676	1 052	376	81	196	99
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	21%	27%	1 592	2 023	431	190	143	98
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	-11%	0%	756	758	2	90	-175	86
22 gummi- och plastvaruindustri	-19%	-2%	436	426	-10	52	-135	73
75 veterinärkliniker	70%	198%	41	122	81	5	24	52
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	34%	113%	46	98	52	5	10	36
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	-18%	-5%	219	208	-11	26	-66	29
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	-17%	-17%	2 394	1 997	-397	286	-704	21
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	-1%	1%	1 392	1 400	8	166	-175	17
63 informationstjänstföretag	41%	0%	0	11	11	0	0	11
77 uthyrningsföretag	27%	29%	212	274	62	25	31	6
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering	33%	33%	443	590	147	53	91	3
53 post- och kurirföretag	-22%	-23%	893	692	-201	107	-307	-1
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	-8%	-13%	88	77	-11	11	-17	-4
92 spel- och vadhållningsföretag	-8%	-18%	57	47	-10	7	-12	-5
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	9%	-11%	56	50	-6	7	-2	-11
46 parti- och provisionshandel utom med motorfordon	5%	4%	2 406	2 497	91	287	-165	-31
13-15 textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	-28%	-43%	210	120	-90	25	-84	-32
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	-40%	-56%	233	103	-130	28	-122	-36
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	-18%	-67%	119	39	-80	14	-36	-58
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	32%	22%	635	776	141	76	125	-59
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	40%	13%	275	311	36	33	78	-75
42 anläggningsentreprenörer	7%	-1%	969	962	-7	116	-45	-78
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	14%	10%	2 059	2 262	203	246	52	-95
58 förlag	-18%	-49%	347	178	-169	41	-103	-107
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	24%	14%	1 252	1 429	177	150	152	-125
61 telekommunikationsbolag	-10%	-57%	277	119	-158	33	-61	-130
31 möbelindustri	-22%	-70%	364	108	-256	43	-124	-175
60 radio- och tv-bolag	-15%	-86%	262	36	-226	31	-71	-186
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	40%	31%	2 247	2 935	688	268	624	-205
52 magasin och serviceföretag till transport	3%	-17%	1 040	867	-173	124	-92	-205
32 annan tillverkningsindustri	-68%	-91%	925	84	-841	110	-738	-213
41 byggentreprenörer	17%	7%	2 283	2 448	165	273	106	-213
28 övrig maskinindustri	-23%	-36%	1 624	1 034	-590	194	-563	-221
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	22%	-2%	952	936	-16	114	92	-222
64-66 Bank och försäkringsverksamhet	5%	-19%	1 082	874	-208	129	-70	-267
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	-11%	-31%	1 736	1 197	-539	207	-391	-355
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	29%	-43%	503	289	-214	60	87	-361
84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	19%	12%	5 718	6 419	701	683	406	-387
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	66%	35%	1 326	1 796	470	158	722	-410
62 programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	49%	-12%	744	658	-86	89	279	-453
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	21%	-49%	651	332	-319	78	59	-455
87 vårdhem och bostäder med omsorg	11%	6%	8 313	8 801	488	993	-40	-465
70 huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företagsorganisation	64%	-12%	670	588	-82	80	349	-511
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri	-19%	-43%	2 697	1 548	-1 149	322	-840	-632
49-51 land-, sjö- och lufttransport	7%	-11%	3 567	3 179	-388	426	-167	-647
81 företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	24%	-17%	1 809	1 510	-299	216	216	-731
85 utbildningsväsendet	18%	11%	12 564	14 005	1 441	1 500	764	-823
86 enheter för hälso- och sjukvård	5%	-5%	8 925	8 499	-426	1 066	-642	-850
29-30 transportmedelsindustri	-4%	-65%	11 481	4 021	-7 460	1 371	-1 806	-7 025

Tabell 1c. Förändring av antal sysselsatta per bransch mellan 2007-2017 samt Shift-share-analys (SSA) avseende sysselsättning, fördelat på tre komponenter (NE, IM, RE) för olika branscher (SNI) i Göteborgsregionen exklusive Kungälv.

SNI	Riket	Göteborgsregionen						
	procent	procent	antal sysselsatta					
	förändring 2007-2017	förändring 2007-2017	2007	2017	förändring 2007-2017	NE	IM	RE
Totalsumma	12%	17%	428 554	503 452	74 898	51 179	3 137	20 581
29-30 transportmedelsindustri	-4%	18%	23 506	27 741	4 235	2 807	-3 698	5 126
85 utbildningsväsendet	18%	27%	40 014	50 780	10 766	4 779	2 432	3 555
87 vårdhem och bostäder med omsorg	11%	34%	15 212	20 366	5 154	1 817	-72	3 410
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	29%	48%	16 715	24 677	7 962	1 996	2 908	3 058
84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	19%	27%	21 096	26 843	5 747	2 519	1 496	1 731
00 Övrigt + ökänd	6%	32%	4 712	6 243	1 531	563	-287	1 256
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	86%	146%	1 813	4 466	2 653	217	1 344	1 093
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	-40%	-24%	6 616	5 029	-1 587	790	-3 406	1 029
32 annan tillverkningsindustri	-68%	-41%	3 330	1 967	-1 363	398	-2 658	897
28 övrig maskinindustri	-23%	-11%	6 828	6 097	-731	815	-2 368	822
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	22%	44%	3 646	5 245	1 599	435	353	811
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	-11%	19%	1 907	2 266	359	228	-441	572
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	24%	40%	3 480	4 870	1 390	416	423	551
86 enheter för hälso- och sjukvård	5%	6%	30 562	32 544	1 982	3 650	-2 199	532
62 programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	49%	54%	11 356	17 487	6 131	1 356	4 353	522
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	10%	11%	24 491	27 300	2 809	2 925	-583	467
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	21%	27%	6 973	8 869	1 896	833	624	439
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	34%	69%	1 163	1 961	798	139	259	400
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	66%	71%	8 205	14 047	5 842	980	4 468	394
58 förlag	-18%	-3%	2 544	2 464	-80	304	-757	373
22 gummi- och plastvaruindustri	-19%	13%	887	1 003	116	106	-274	284
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	-1%	6%	4 338	4 592	254	518	-545	281
41 byggtreprenörer	17%	20%	7 462	8 975	1 513	891	346	276
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	-8%	13%	1 252	1 411	159	150	-246	256
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-1%	45%	555	802	247	66	-73	254
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	31%	32%	15 765	20 880	5 115	1 883	3 017	215
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering	33%	42%	1 777	2 516	739	212	366	160
63 informationstjänstföretag	41%	76%	365	644	279	44	107	128
61 telekommunikationsbolag	-10%	-6%	2 679	2 530	-149	320	-591	122
13-15 textil-, beklädnads-, läder - och lädervaruindustri	-28%	-7%	421	390	-31	50	-168	86
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	-40%	-36%	2 012	1 283	-729	240	-1 055	85
52 magasin och serviceföretag till transport	3%	4%	9 103	9 452	349	1 087	-808	70
75 veterinärkliniker	70%	91%	295	564	269	35	170	63
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.	-1%	3%	1 453	1 494	41	174	-191	58
92 spel- och vadhållningsföretag	-8%	-5%	768	727	-41	92	-156	24
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	40%	41%	2 639	3 727	1 088	315	751	22
35 el-, gas- och värmeverk	5%	6%	1 707	1 808	101	204	-123	20
31 möbelindustri	-22%	-25%	443	331	-112	53	-151	-14
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri	-19%	-20%	2 795	2 245	-550	334	-870	-14
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	-17%	-18%	4 855	3 993	-862	580	-1 427	-15
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	-18%	-21%	721	566	-155	86	-218	-23
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	9%	-10%	157	142	-15	19	-5	-29
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	-11%	-12%	5 615	4 963	-652	671	-1 265	-57
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	-18%	-21%	3 457	2 745	-712	413	-1 047	-78
81 företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	24%	22%	6 467	7 904	1 437	772	771	-106
64-66 Bank och försäkringsverksamhet	5%	4%	7 058	7 336	278	843	-455	-110
77 uthyrningsfirmor	27%	17%	1 434	1 680	246	171	211	-136
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	32%	28%	3 804	4 860	1 056	454	747	-145
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	34%	15%	853	983	130	102	191	-163
42 anläggningsentreprenörer	7%	0%	2 518	2 521	3	301	-116	-182
53 post- och kurirföretag	-22%	-28%	4 335	3 123	-1 212	518	-1 489	-241
60 radio- och tv-bolag	-15%	-52%	789	381	-408	94	-214	-288
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	29%	17%	2 847	3 338	491	340	491	-340
49-51 land-, sjö- och lufttransport	7%	5%	14 314	14 990	676	1 709	-671	-363
96 andra konsumenttjänstföretag	41%	31%	3 667	4 789	1 122	438	1 065	-381
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	14%	7%	7 084	7 548	464	846	178	-560
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	40%	33%	10 074	13 416	3 342	1 203	2 799	-660
46 parti- och provisionshandel utom med motorfordon	5%	2%	26 152	26 800	648	3 123	-1 796	-679
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	21%	-13%	2 568	2 237	-331	307	231	-869
70 huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företagsorganisation	64%	44%	4 688	6 733	2 045	560	2 441	-956
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	36%	28%	16 810	21 578	4 768	2 008	3 968	-1 208
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	-27%	-43%	7 402	4 190	-3 212	884	-2 850	-1 246

Tabell 1d. Förändring av antal sysselsatta per bransch mellan 2007-2017 samt Shift-share-analys (SSA) avseende sysselsättning, fördelat på tre komponenter (NE, IM, RE) för olika branscher (SNI) i Sjuhärad.

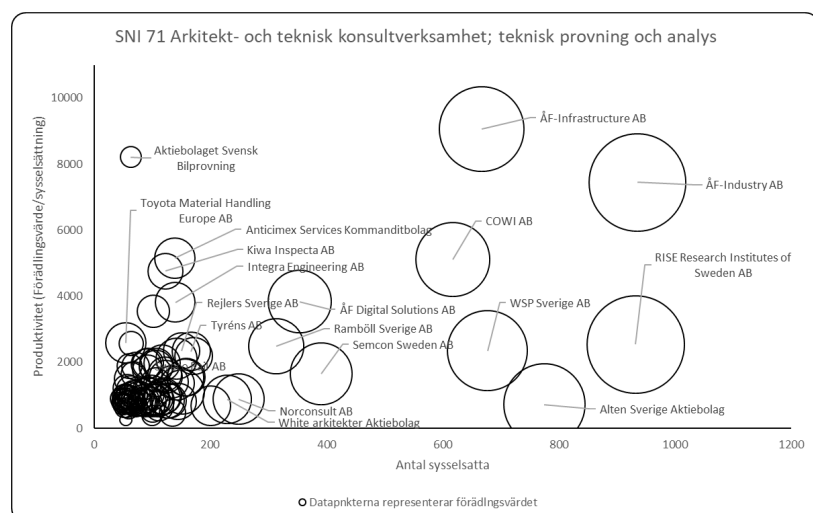
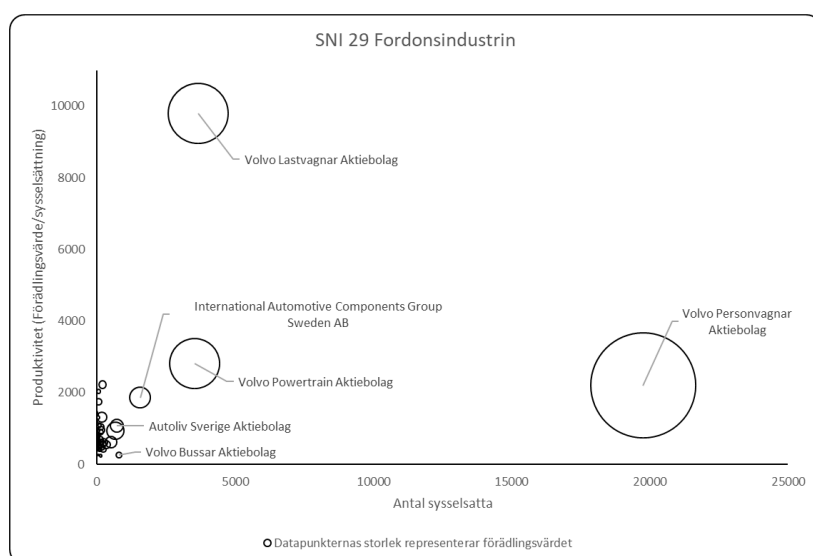
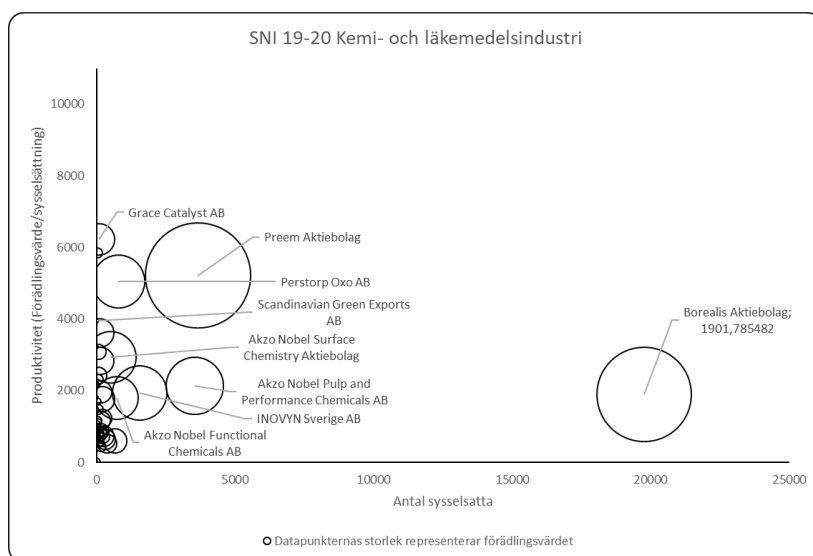
Källa: Egna bearbetningar av SCB-data om sysselsättning.		Riket	Sjuhärad						
SNI	procent förändring 2007-2017	procent förändring 2007-2017	antal sysselsatta						
			2007	2017	förändring 2007-2017	NE	IM	RE	
Totalsumma	12%	9%	94 828	103 207	8 379	11 325	-2 298	-648	
00 Övrigt + okänd	6%	85%	1 771	3 282	1 511	211	-108	1 408	
46 parti- och provisionshandel utom med motorfordon	5%	20%	5 155	6 194	1 039	616	-354	777	
81 företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	24%	79%	708	1 265	557	85	84	388	
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	31%	40%	3 615	5 078	1 463	432	692	340	
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri	-19%	-2%	1 643	1 610	-33	196	-511	282	
28 övrig maskinindustri	-23%	-17%	3 217	2 684	-533	384	-1 116	198	
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	34%	44%	1 835	2 650	815	219	409	187	
35 el-, gas- och värmeverk	5%	58%	305	481	176	36	-22	162	
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	29%	41%	1 203	1 699	496	144	209	143	
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	-11%	6%	793	840	47	95	-179	131	
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	-40%	-23%	643	493	-150	77	-337	110	
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	-40%	-35%	2 125	1 372	-753	254	-1 094	87	
86 enheter för hälso- och sjukvård	5%	6%	6 366	6 750	384	760	-458	82	
31 möbelindustri	-22%	-7%	514	480	-34	61	-175	80	
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	-11%	32%	153	202	49	18	-35	66	
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	40%	64%	267	438	171	32	76	63	
53 post- och kurirföretag	-22%	-15%	712	605	-107	85	-245	52	
22 gummi- och plastvaruindustri	-19%	-15%	1 319	1 119	-200	158	-408	50	
58 förlag	-18%	-4%	252	242	-10	30	-75	35	
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	-17%	-16%	1 819	1 536	-283	217	-535	34	
52 magasin och serviceföretag till transport	3%	6%	873	927	54	104	-77	27	
42 anläggningsentreprenörer	7%	9%	678	736	58	81	-31	8	
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	-8%	0%	101	101	0	12	-20	8	
77 uthyrningsfirmor	27%	33%	120	159	39	14	18	7	
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	-18%	-8%	61	56	-5	7	-18	6	
63 informationstjänstföretag	41%	41%	173	244	71	21	51	0	
75 veterinärkliniker	70%	65%	54	89	35	6	31	-3	
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	66%	66%	2 011	3 343	1 332	240	1 095	-3	
41 byggentreprenörer	17%	16%	1 923	2 238	315	230	89	-4	
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering	33%	30%	267	348	81	32	55	-6	
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.	-1%	-6%	383	361	-22	46	-50	-17	
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	24%	15%	233	268	35	28	28	-21	
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	-18%	-23%	516	397	-119	62	-156	-24	
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	32%	27%	527	668	141	63	103	-25	
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	9%	-47%	55	29	-26	7	-2	-31	
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	-1%	-5%	1 159	1 103	-56	138	-146	-49	
92 spel- och vadhållningsföretag	-8%	-65%	88	31	-57	11	-18	-50	
64-66 Bank och försäkringsverksamhet	5%	0%	991	994	3	118	-64	-51	
62 programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	49%	41%	634	892	258	76	237	-55	
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	-27%	-40%	491	293	-198	59	-189	-68	
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	14%	10%	1 540	1 688	148	184	39	-75	
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	34%	-31%	124	85	-39	15	28	-82	
61 telekommunikationsbolag	-10%	-66%	158	54	-104	19	-35	-88	
60 radio- och tv-bolag	-15%	-76%	161	38	-123	19	-44	-99	
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	40%	32%	1 302	1 715	413	155	362	-104	
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-1%	-9%	1 484	1 357	-127	177	-195	-109	
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	21%	9%	1 051	1 149	98	126	94	-122	
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	29%	-26%	231	172	-59	28	40	-126	
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	86%	70%	852	1 447	595	102	631	-138	
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	22%	3%	836	863	27	100	81	-154	
32 annan tillverkningsindustri	-68%	-89%	750	84	-666	90	-599	-157	
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	21%	-27%	387	283	-104	46	35	-185	
70 huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företagsorganisation	64%	21%	461	556	95	55	240	-200	
96 andra konsumenttjänstföretag	41%	13%	784	883	99	94	228	-222	
29-30 transportmedelsindustri	-4%	-13%	2 556	2 235	-321	305	-402	-224	
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	36%	30%	4 482	5 819	1 337	535	1 058	-256	
49-51 land-, sjö- och lufttransport	7%	-2%	2 762	2 700	-62	330	-129	-262	
85 utbildningsväsendet	18%	15%	9 971	11 452	1 481	1 191	606	-316	
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	10%	4%	7 035	7 323	288	840	-167	-385	
84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	19%	7%	3 572	3 839	267	427	253	-413	
13-15 textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	-28%	-48%	2 887	1 514	-1 373	345	-1 149	-569	
87 vårdhem och bostäder med omsorg	11%	-1%	5 689	5 654	-35	679	-27	-687	

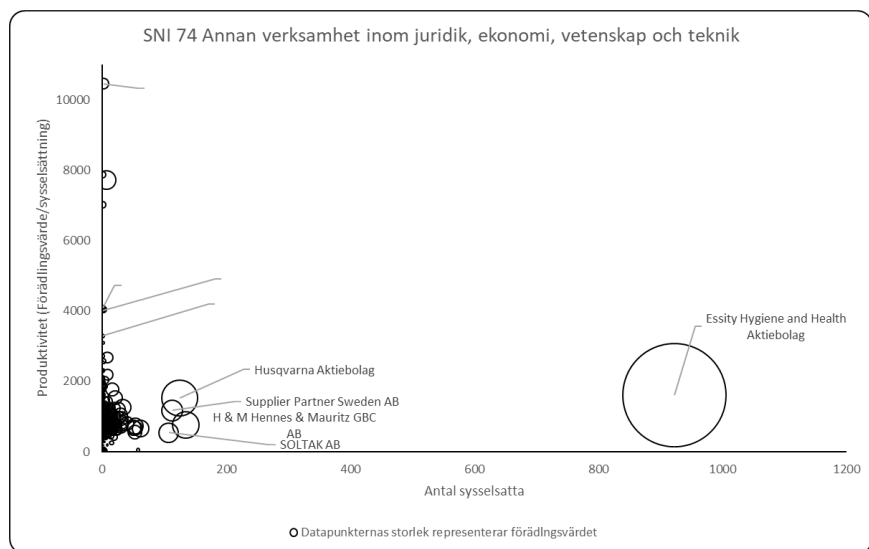
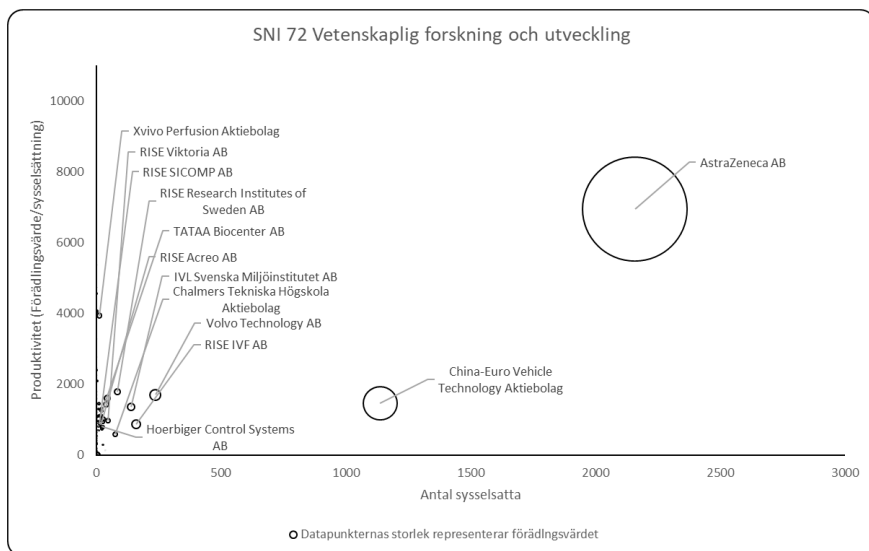
Tabell 1e. Förändring av antal sysselsatta per bransch mellan 2007-2017 samt Shift-share-analys (SSA) avseende sysselsättning, fördelat på tre komponenter (NE, IM, RE) för olika branscher (SNI) i Skaraborg.

SNI	Riket	Skaraborg						
	procent	procent	antal sysselsatta					
	förändring 2007-2017	förändring 2007-2017	2007	2017	förändring 2007-2017	NE	IM	RE
Totalsumma	12%	4%	120 976	125 660	4 684	14 447	-4 059	-5 704
00 Övrigt + okänd	6%	41%	3 669	5 168	1 499	438	-224	1 285
78 arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	66%	98%	1 055	2 094	1 039	126	574	339
31 möbelindustri	-22%	-15%	3 184	2 707	-477	380	-1 087	230
52 magasin och serviceföretag till transport	3%	32%	569	751	182	68	-50	165
82 kontors- och andra företagstjänstföretag	86%	168%	199	534	335	24	147	164
71+72 arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	29%	43%	1 153	1 646	493	138	201	155
46 parti - och provisionshandel utom med motorfordon	5%	9%	3 618	3 955	337	432	-249	153
23 industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	-1%	12%	943	1 054	111	113	-124	122
62 programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	49%	65%	688	1 132	444	82	258	104
58 förlag	-18%	0%	426	428	2	51	-127	78
33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	-11%	10%	311	343	32	37	-72	67
74 andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	40%	101%	104	209	105	12	30	63
35 el-, gas- och värmeverk	5%	14%	525	601	76	63	-38	51
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	40%	43%	1 653	2 357	704	197	459	47
59 film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	34%	248%	21	73	52	3	5	45
84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	19%	19%	7 636	9 116	1 480	912	542	27
32 annan tillverkningsindustri	-68%	-65%	837	295	-542	100	-668	26
94 intresseorganisationer och religiösa samfund	-1%	1%	1 527	1 538	11	182	-192	21
73 reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	-18%	-6%	156	146	-10	19	-47	19
16-17 industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappers- och pappersvaruindustri	-19%	-19%	2 184	1 767	-417	261	-680	2
13-15 textil-, beklädnads-, läder - och lädervaruindustri	-28%	-29%	122	87	-35	15	-49	-1
95 reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	-18%	-22%	68	53	-15	8	-21	-3
63 informationstjänstföretag	41%	-33%	21	14	-7	3	6	-16
91 bibliotek, arkiv och museer m.m.	-1%	-6%	343	322	-21	41	-45	-17
79 resebyråer och researrangörer; turistbyråer	-8%	-25%	108	81	-27	13	-21	-19
53 post- och kurirföretag	-22%	-26%	778	577	-201	93	-267	-27
45 handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	14%	13%	1 826	2 063	237	218	46	-27
86 enheter för hälso- och sjukvård	5%	4%	7 580	7 907	327	905	-546	-33
28 övrig maskinindustri	-23%	-24%	3 379	2 575	-804	404	-1 172	-36
77 uthyrningsfirmor	27%	-10%	104	94	-10	12	15	-38
92 spel- och vadhållningsföretag	-8%	-72%	69	19	-50	8	-14	-44
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	24%	17%	594	693	99	71	72	-44
88 sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	36%	35%	5 579	7 518	1 939	666	1 317	-44
19-21 kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	-27%	-38%	449	280	-169	54	-173	-50
36-39 vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering	33%	18%	368	433	65	44	76	-55
75 veterinärkliniker	70%	23%	145	178	33	17	84	-68
05-09 gruvor och mineralutvinningsindustri	9%	-42%	137	79	-58	16	-4	-70
18 grafisk och annan reproduktionsindustri	-40%	-64%	433	155	-278	52	-227	-103
96 andra konsumenttjänstföretag	41%	29%	988	1 270	282	118	287	-123
60 radio- och tv-bolag	-15%	-81%	228	43	-185	27	-62	-150
22 gummi- och plastvaruindustri	-19%	-30%	1 436	1 008	-428	171	-444	-156
42 anläggningsentreprenörer	7%	-18%	689	568	-121	82	-32	-172
61 telekommunikationsbolag	-10%	-69%	295	91	-204	35	-65	-174
24-25 stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	-17%	-22%	4 143	3 241	-902	495	-1 218	-179
29-30 transportmedelsindustri	-4%	-6%	6 972	6 523	-449	833	-1 097	-185
41 byggtreprenörer	17%	6%	1 825	1 937	112	218	85	-191
69 juridiska och ekonomiska konsultbyråer	32%	1%	689	695	6	82	135	-212
64-66 Bank och försäkringsverksamhet	5%	-17%	990	820	-170	118	-64	-224
87 vårdhem och bostäder med omsorg	11%	8%	7 496	8 130	634	895	-36	-225
81 företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	24%	8%	1 655	1 786	131	198	197	-264
93 sport-, fritids- och nöjesanläggningar	22%	-6%	986	923	-63	118	95	-276
70 huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företagsorganisation	64%	15%	594	683	89	71	309	-291
01-03 företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	34%	26%	3 686	4 652	966	440	822	-296
90 enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	29%	-44%	450	251	-199	54	78	-330
49-51 land-, sjö- och lufttransport	7%	-2%	3 728	3 662	-66	445	-175	-337
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	10%	3%	5 967	6 151	184	713	-142	-387
80 företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	21%	-57%	526	226	-300	63	47	-410
68 fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	21%	-5%	1 692	1 611	-81	202	151	-435
43 specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	31%	20%	4 464	5 358	894	533	854	-493
26-27 industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	-40%	-69%	2 236	695	-1 541	267	-1 151	-657
10-12 livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	-11%	-27%	4 843	3 525	-1 318	578	-1 091	-805
85 utbildningsväsendet	18%	8%	11 837	12 769	932	1 414	720	-1 201

Appendix 2

Figur 7. De viktigaste företagen inom fem specialiserade branscher i Västra Götaland

Källa: Egna bearbetningar från Bisnode (2018)

Appendix 3

Tabell 2. Fem olika specialiseringsmått samt 2 filter-mått för Västra Götalands näringsliv

SNI	Branschnamn	Västra Götalandslän specialiseringsmått					Filter Syss > 3%	Filter FV > 3%	Västra Götalandslän underliggande värden för specialiseringsmått				
		Syss	FV	Prod	Inv-kvot	Kluster			Syss	VA, mnkr	Prod Vavr/syss	Brutto- inv mnkr	Antal arb-st
01-03	Företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	0,6	0,8	1,3		0,9	1%	2%	4 655	8 533	1 833 083		35 225
05-09	Gruvor och mineralutvinningsindustri	0,3	0,1	0,3	1,6	0,9	0%	0%	336	309	919 643	28	117
10-12	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksindustri	1,1	1,1	1,0	0,8	1,0	2%	2%	9 663	8 621	892 166	317	768
13-15	Textil-, beklädnads-, läder- och lädervaruindustri	2,0	1,9	1,0	1,0	1,3	0%	0%	2 062	1 571	761 882	4	921
16	Industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler	0,0	0,0	0,0		0,0	0%	0%	0	0	0		0
16-17	Industri för trä och varor av trä, kork och rotting o.d. utom möbler samt massa-, pappe	0,7	0,7	1,0	0,4	1,0	1%	2%	6 889	6 957	1 009 871	683	903
17	Massa-, pappers- och pappersvaruindustri	0,0	0,0	0,0		0,0	0%	0%	0	0	0		0
18	Grafisk och annan reproduktionsindustri	1,0	1,0	1,0	0,7	1,1	0%	0%	1 824	1 262	691 886	16	499
19-21	Kemisk industri, petroleumprodukter och läkemedelsindustri	1,4	1,4	1,0	1,7	1,1	2%	4%	7 780	16 144	2 075 064	7	206
22	Gummi- och plastvaruindustri	1,1	1,0	0,9	1,5	1,2	1%	1%	3 570	2 802	784 874	43	306
23	Industri för andra icke-metalliska mineraliska produkter	1,3	1,3	1,0	0,7	1,1	1%	1%	4 114	3 872	941 176	35	421
24-25	Stål- och metallverk; industri för metallvaror utom maskiner och apparater	0,6	0,6	0,9	0,8	1,0	2%	2%	10 329	8 312	804 725	251	1 849
26-27	Industri för datorer, elektronikvaror, optik och elapparatur	1,0	1,0	1,0	1,4	1,1	1%	1%	6 447	6 782	1 051 962	41	480
28	Övrig maskinindustri	1,0	0,9	0,8	1,3	1,2	2%	2%	11 851	11 277	951 565	10	664
29-30	Transportmedelsindustri	2,6	3,1	1,2	1,6	1,5	7%	11%	37 388	51 919	1 388 654	58	481
31	Möbelindustri	1,6	1,6	1,0	1,1	1,2	1%	1%	3 523	2 383	676 412		447
32	Annan tillverkningsindustri	1,6	1,7	1,0	1,0	1,1	1%	1%	2 700	2 544	942 222		769
33	Reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	1,0	1,0	1,0	1,3	1,2	1%	0%	3 048	2 236	733 596	7	1 268
35	El-, gas- och värmeverk	0,8	0,7	0,9	1,6	1,3	1%	2%	3 910	10 590	2 708 440	1 486	868
36-39	Vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallsantering, återvinning och sanering	0,9	0,9	1,0	0,6	1,0	1%	1%	2 966	2 806	946 055	133	360
41	Byggtreprenörer	0,9	0,9	1,0		1,0	3%	2%	14 950	10 958	732 977		3 857
42	Anläggningsentreprenörer	0,8	0,7	1,0		1,0	1%	1%	2 943	2 612	887 530		490
43	Specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer	1,0	1,0	1,0		1,1	7%	6%	35 296	25 967	735 692		13 238
45	Handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	1,0	1,0	1,1		1,1	3%	2%	12 550	10 405	829 084		4 167
46	Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	1,1	1,0	1,0		1,2	8%	9%	39 442	40 174	1 018 559		8 943
47	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	1,0	1,0	1,0		1,1	8%	5%	38 574	23 795	616 866		12 329
49-51	Land-, sjö- och lufttransport	1,1	1,1	1,0		1,1	5%	4%	25 657	18 642	726 585		4 430
52	Magasin och serviceföretag till transport	1,4	1,5	1,1		1,4	2%	2%	10 911	10 186	933 553		989
53	Post- och kurirföretag	0,9	0,9	1,0		0,9	1%	1%	4 520	2 341	517 920		157
55	Hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	1,0	0,9	1,0		0,8	1%	1%	6 078	3 552	584 403		831
56	Restauranger, cateringföretag, barer och pubar	0,9	0,9	1,0		1,0	4%	2%	18 146	8 160	449 686		4 805
58	Förlag	0,6	0,5	0,8		0,9	1%	1%	3 117	2 588	830 286		1 008
59	Film-, video och tv-programföretag, ljudinspelningsstudior och fonogramutgivare	0,5	0,5	0,9		0,8	0%	0%	864	707	818 287		1 672
60	Radio- och tv-bolag	0,5	0,4	0,8		0,6	0%	0%	483	369	763 975		28
61	Telekommunikationsbolag	0,9	0,7	0,8		1,1	1%	1%	3 588	5 900	1 644 370		373
62	Programvaruproducenter, datakonsulter o.d.	1,0	0,8	0,9		1,0	4%	3%	18 809	13 585	722 261		5 796
63	Informationstjänstföretag	0,5	0,8	1,5		0,9	0%	0%	911	452	496 158		466
68	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	1,0	1,0	1,1		1,2	2%	8%	10 710	34 645	3 234 827		13 486
69	Juridiska och ekonomiska konsultbyråer	0,8	0,7	1,0		0,9	1%	1%	6 587	6 127	930 165		4 361
70	Huvudkontor; konsultbyråer inom pr och kommunikation samt företags organisation	0,8	0,7	0,9		0,8	2%	2%	7 934	6 841	862 238		8 745
71-72	Arkitekter, teknisk provnings- och konsultverksamhet samt vetenskaplig forskning	1,4	1,3	1,0		1,1	5%	5%	27 027	21 815	807 156		7 654
73	Reklam- och marknadsföringsbyråer; marknadsundersökningsbyråer o.d.	0,8	0,7	0,9		0,9	1%	1%	3 318	2 401	723 629		1 898
74	Andra företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	1,1	0,9	0,8		1,0	1%	1%	3 261	2 488	762 956		5 258
75	Veterinärkliniker	1,0	0,9	1,0		0,9	0%	0%	770	523	679 221		206
77	Uthyrningsfirmor	0,9	0,9	1,1		1,1	0%	1%	2 063	4 047	1 961 706		1 170
78	Arbetsförmedlingar, rekryteringsföretag, personaluthyrningsföretag o.d.	1,1	1,0	1,0		0,9	3%	2%	16 006	8 328	520 305		904
79	Resebyråer och researrangörer; turistbyråer	0,8	0,7	0,8		1,0	0%	0%	1 305	892	683 525		583
80	Företag för bevakning och säkerhetstjänst, detektivbyråer	0,8	0,7	0,9		1,1	1%	0%	2 914	1 764	605 353		214
81	Företag för fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	0,8	0,8	1,0		0,9	2%	1%	9 950	4 997	502 211		2 971
82	Kontors- och andra företagsstjänstföretag	1,0	1,0	1,1		0,9	1%	0%	6 503	2 256	346 917		680
85	Utbildningsväsendet	0,7	0,7	1,0		0,9	2%	1%	9 306	5 108	548 893		4 378
86	Enheter för hälso- och sjukvård	0,7	0,7	1,1		1,0	2%	1%	7 601	6 509	856 335		5 007
87	Vårdhem och bostäder med omsorg	0,7	0,7	1,0		0,7	1%	1%	6 039	3 391	561 517		433
88	Sociala öppenvårdsenheter, socialkontor	0,7	0,7	1,0		0,7	2%	1%	8 150	3 909	479 632		515
90	Enheter för konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	0,9	0,9	1,0		1,0	0%	0%	1 360	1 267	931 618		6 780
91	Bibliotek, arkiv och museer m.m.	1,5	1,2	0,8		0,9	0%	0%	441	164	371 882		70
92	Spel- och vadhållningsföretag	1,5	0,7	0,5		1,3	0%	0%	738	514	696 477		97
93	Sport-, fritids- och nöjesanläggningar	1,1	0,9	0,9		0,9	1%	0%	3 559	1 838	516 437		2 040
94	Intresseorganisationer och religiösa samfund	0,8	0,9	1,2		0,9	0%	0%	567	488	860 670		244
95	Reparationsverkstäder för datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar	0,8	0,9	1,1		1,1	0%	0%	552	351	635 870		742
96	Andra konsumenttjänstföretag	0,9	0,9	1,0		1,0	1%	1%	3 845	2 750	715 215		7 604
Totalsumma		1,00	1,00	1,02	1,29	1,00	100%	100%	500 400	452 726	904 728	3 119	186 171

Källa: Egna beräkningar av SCB regionala basfakta enligt företagens ekonomi